

ZAKON
O BEZBEDNOSTI HRANE
("Sl. glasnik RS", br. 41/2009 i 17/2019)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređenja

Član 1

Ovim zakonom uređuju se opšti uslovi za bezbednost hrane i hrane za životinje, obaveze i odgovornosti subjekata u poslovanju hranom i hranom za životinje, sistem brzog obaveštavanja i uzbunjivanja, hitne mere i upravljanje kriznim situacijama, higijena i kvalitet hrane i hrane za životinje.

Izuzeci od primene

Član 2

Odredbe ovog zakona ne odnose se na primarnu proizvodnju hrane, pripremu, rukovanje, odnosno skladištenje hrane za potrebe sopstvenog domaćinstva, kao i na hranu za životinje koje ne služe za proizvodnju hrane.

Cilj zakona

Član 3

Cilj ovog zakona je da obezbedi visok nivo zaštite života i zdravlja ljudi i zaštitu interesa potrošača, uključujući načelo poštenja i savesnosti u prometu hranom, uzimajući u obzir kada je to moguće zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja, kao i zdravlja bilja i zaštite životne sredine.

Značenje pojmova

Član 4

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu, imaju sledeće značenje:

1) *Analiza rizika* jeste proces koji se sastoji od tri međusobno povezane komponente: procena rizika, upravljanje rizikom i obaveštavanje o riziku;

2) *Krajnji potrošač* je lice koje konzumira hranu, a ne koristi hranu u bilo kojoj fazi poslovanja hranom (u daljem tekstu: potrošač);

2a) *Međunarodno prihvaćeni standardi, smernice, vodiči i preporuke* jesu oni koji su razrađeni u okviru Organizacije Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO), Svetske zdravstvene organizacije (WHO), Komisije Codex Alimentarius, Međunarodne organizacije za zaštitu zdravlja životinja (OIE), Međunarodne konvencije o zaštiti bilja (IPPC), Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja (EPPO), Međunarodnog udruženja hemijskih analitičara (AOAC), Međunarodnog kolaborativnog saveta za analitiku pesticida (CIPAC),

Evropske organizacije za saradnju i razvoj (OECD), Evropske agencije za bezbednost hrane (EFSA), Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i dr.;

3) *Monitoring* jeste sprovođenje niza planiranih aktivnosti koje se odnose na praćenje ili merenje, kako bi se dobio uvid u pravilnu primenu propisa o hrani i hrani za životinje, kao i propisa iz oblasti zdravlja i dobrobiti životinja i zdravlja bilja;

4) *Nova hrana* jeste hrana ili sastojci hrane koji se do sada nisu koristili u ishrani ljudi, osim genetički modifikovane hrane, prehrambenih aditiva, prehrambenih aroma, pomoćnih sredstava u proizvodnji i prehrambenih enzimskih preparata, koji su odobreni za upotrebu u hrani i hrani za životinje;

5) *Obaveštavanje o riziku* jeste međusobna razmena podataka i mišljenja kroz proces analize rizika koja se odnosi na opasnosti i rizike, faktore rizika i uočavanje rizika, između procenjivača rizika, nadležnih za upravljanje rizikom, potrošača, subjekata u poslovanju hranom ili hranom za životinje, naučnih i visokoškolskih ustanova, kao i drugih zainteresovanih strana, uključujući i objašnjenje rezultata procene rizika i osnovu za donošenje odluka o upravljanju rizikom;

6) *Objekat* jeste građevinska celina u kojem se obavlja delatnost u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade i prometa hrane, odnosno hrane za životinje;

7) *Opasnost* jeste biološki, hemijski ili fizički činilac u hrani ili hrani za životinje ili stanje hrane ili hrane za životinje, koji mogu potencijalno da izazovu štetno dejstvo na zdravlje;

8) (*brisana*)

9) *Poslovanje hranom* jeste svaka delatnost, javna ili privatna, koja se obavlja radi sticanja dobiti ili ne, u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade i prometa hrane;

10) *Poslovanje hranom za životinje* jeste svaka delatnost, javna ili privatna, koja se obavlja radi sticanja dobiti ili ne, u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje;

11) (*brisana*)

12) *Primarna proizvodnja* jeste proizvodnja, uzgoj i gajenje primarnih poljoprivrednih proizvoda, uključujući žetvu, berbu ili ubiranje plodova, muža, uzgoj životinja pre klanja, kao i lov, ribolov i sakupljanje samoniklih plodova;

13) *Promet hrane i hrane za životinje* jeste skladištenje, distribucija, prodaja, izlaganje radi prodaje, razmena i ustupanje, bilo da je besplatno ili ne, uvoz, prevoz i izvoz, osim u naučnoistraživačke svrhe;

14) *Promet na malo* jeste rukovanje hranom, odnosno njena prerada, priprema, skladištenje, na mestu prodaje ili isporuke potrošaču, delatnosti pripreme i posluživanja hrane, a naročito u:

(1) prodavnicama, supermarketima, megamarketima,

(2) objektima kolektivne ishrane (kantine, bolnice, vrtići, škole i sl.),

(3) objektima javne ishrane (javne kuhinje),

(4) ugostiteljskim objektima, pečenjarama, objektima brze hrane, poslastičarnicama, pekarama, kao i katering usluge i usluge isporuke gotove hrane;

15) *Promet na veliko* jeste rukovanje hranom, njena prerada, priprema, skladištenje na mestu prodaje ili isporuke, radi dalje prodaje ili prerade (distributivni centri);

16) *Procena rizika* jeste naučno zasnovan proces koji se sastoji od četiri faze: utvrđivanje opasnosti, definisanje opasnosti, procena izloženosti i definisanje rizika;

17) (*brisana*)

18) *Rizik* jeste faktor verovatnoće štetnog uticaja na zdravlje i ozbiljnost tog uticaja, kao posledice postojanja opasnosti;

19) *Sledljivost* jeste mogućnost praćenja hrane, hrane za životinje, životinja koje služe za proizvodnju hrane, sirovina ili supstanci namenjenih ili za koje se očekuje da će biti ugrađene u hranu ili hranu za životinje, kroz sve faze proizvodnje, prerade i prometa;

20) *Subjekt u poslovanju hranom* jeste pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, odgovorno za ispunjenje zakonskih uslova za poslovanje hranom kojom upravlja;

21) *Subjekt u poslovanju hranom za životinje* jeste pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, odgovorno za ispunjenje zakonskih uslova za poslovanje hranom za životinje kojom upravlja;

21a) *Službena kontrola* jeste bilo koji postupak kontrole koji nadležni organ sprovodi radi potvrde usaglašenosti sa propisima o bezbednosti hrane i hrane za životinje, kao i sa propisima iz oblasti zdravlja i dobrobiti životinja;

22) *Službeni uzorak* jeste uzorak hrane ili hrane za životinje, ili bilo koje druge supstance uključujući i one iz prirodnog okruženja, koje su važne za proizvodnju, preradu i promet hrane ili hrane za životinje ili za zdravlje životinja, zdravlje bilja i kvalitet hrane ili hrane za životinje, uzet od strane nadležnog inspektora ili ovlašćenog lica;

23) *Upravljanje rizikom* jeste proces utvrđivanja politike i mera, odvojen od procene rizika, koji se odvija razmatranjem mogućih alternativa za postupanje, uz konsultaciju sa zainteresovanim stranama, kao i sprovođenje mera umanjenja rizika, zasnovan na proceni rizika i relevantnim podacima;

23a) *Uputstva ili vodiči* jesu dokumenta koja se donose od strane subjekata u poslovanju hranom, odnosno hranom za životinje, njihovih udruženja, odnosno nadležnog organa u cilju postizanja efikasnog sistema bezbednosti hrane, odnosno hrane za životinje;

24) *Higijena hrane, odnosno hrane za životinje* obuhvata neophodne mere i uslove kontrole rizika i osiguranja bezbednosti hrane, odnosno hrane za životinje, u skladu sa njenom namenom;

25) *Hrana* jeste svaka supstanca ili proizvod, prerađena, delimično prerađena ili neprerađena, a namenjena je za ishranu ljudi ili se opravdano može očekivati da će se koristiti za ljudsku upotrebu, osim:

- (1) hrane za životinje,
- (2) živih životinja, ako nisu pripremljene za stavljanje u promet radi ishrane ljudi,
- (3) biljaka pre žetve, berbe ili ubiranja plodova,
- (4) medicinskih proizvoda,
- (5) kozmetičkih proizvoda,
- (6) duvana i duvanskih proizvoda,
- (7) psihoaktivno kontrolisanih supstanci i prekursora,
- (8) ostataka (rezidua) i kontaminenata.

Hrana jeste i piće, guma za žvakanje, kao i bilo koja supstanca namenski dodata hrani tokom pripreme, obrade ili proizvodnje.

Hrana jeste i voda za piće, uključujući vodu u originalnoj ambalaži (stona voda, mineralna voda i izvorska voda), kao i voda koja se upotrebljava, odnosno dodaje tokom pripreme, obrade ili proizvodnje hrane.

Voda za piće jeste voda u originalnoj ambalaži i voda za javno snabdevanje stanovništva;

26) *Hrana za životinje* jeste svaka supstanca ili proizvod, prerađena, delimično prerađena ili neprerađena, a namenjena je za ishranu životinja koje služe za proizvodnju hrane;

27) *Faza proizvodnje, prerade i prometa* jeste bilo koji deo proizvodnje, prerade i prometa, uključujući uvoz, primarnu proizvodnju hrane, doradu, preradu, skladištenje, transport, prodaju ili snabdevanje potrošača, odnosno uvoz, primarnu proizvodnju, doradu, preradu, skladištenje, transport, prodaju i snabdevanje hranom za životinje.

1. Podela hrane

Član 5

Hrana se prema poreklu deli na:

- 1) hranu životinjskog porekla;
- 2) hranu biljnog porekla;
- 3) mešovitu hranu koja sadrži sastojke biljnog i životinjskog porekla;
- 4) hranu ni biljnog, ni životinjskog porekla (mineralne materije, so);

5) novu hranu;

6) genetički modifikovanu hranu i genetički modifikovanu hranu za životinje, hranu i hranu za životinje dobijenu od genetički modifikovanih organizama, u skladu sa posebnim propisom.

2. Načela

1) Načelo analize rizika

Član 6

Radi postizanja visokog nivoa zaštite zdravlja i života ljudi, mere koje se primenjuju, u skladu sa ovim zakonom, moraju da se zasnivaju na analizi rizika, osim kada to nije primereno okolnostima ili prirodi mere.

Procena rizika utvrđuje se uzimajući u obzir raspoložive naučne dokaze i naročito mišljenje Stručnog saveta za procenu rizika u oblasti bezbednosti hrane, i to na nezavisan, objektivan i transparentan način.

Upravljanje rizikom se zasniva na rezultatima procene rizika, načelu predostrožnosti i drugim faktorima važnim za slučaj koji se razmatra.

2) Načelo predostrožnosti

Član 7

Kada se posle procene raspoloživih informacija, utvrdi mogućnost štetnog delovanja na zdravlje, a nema dovoljno naučnih podataka i informacija za objektivnu procenu rizika, mogu se preduzeti privremene mere upravljanja rizikom, radi obezbeđenja visokog nivoa zaštite zdravlja u Republici Srbiji, koje se primenjuju do dobijanja novih naučnih informacija neophodnih za objektivnu procenu rizika.

Mere iz stava 1. ovog člana, moraju da budu primerene, da ne ograničavaju trgovinu više nego što je to neophodno da se ostvari cilj ovog zakona, kao i da se vodi računa o tehničkoj i ekonomskoj izvodljivosti mera i drugim faktorima značajnim za slučaj koji se razmatra.

Preduzete mere moraju da se ponovo razmotre u razumnom vremenskom roku u zavisnosti od prirode identifikovanog rizika po život i zdravlje, vrste naučnih informacija potrebnih za razjašnjenje naučnih nedoumica i za sprovođenje sveobuhvatnije procene rizika.

3) Načelo zaštite interesa potrošača

Član 8

Interes potrošača mora da se obezbedi do najvišeg nivoa zaštite.

Subjekti u poslovanju hranom dužni su da potrošaču obezbede informacije koje daju mogućnost izbora proizvoda na način koji neće da dovede potrošača u zabludu u pogledu sastava, svojstava i namene proizvoda.

4) Načela transparentnosti

Obaveštavanje javnosti

Član 9

Ako postoji osnovana sumnja da bi hrana ili hrana za životinje mogla predstavljati rizik po zdravlje ljudi ili životinja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo zdravlja dužni su da obaveste javnost o prirodi rizika po zdravlje.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana mora da sadrži podatke o hrani ili hrani za životinje, odnosno vrsti hrane ili hrane za životinje, riziku koji ona predstavlja, kao i mere koje se preduzimaju ili će se preduzeti kako bi se sprečio, smanjio ili eliminisao rizik.

Javne rasprave

Član 10

Prilikom pripreme, ocene i izmene propisa o hrani, moraju se obavljati javne rasprave shodno važećim propisima, uz neposredno ili posredno učešće svih zainteresovanih strana, osim u hitnim slučajevima kada to nije moguće.

3. Nadležnost

Član 11

Bezbednost hrane i hrane za životinje na teritoriji Republike Srbije, u okviru svojih ovlašćenja obezbeđuju subjekti koji se upisuju u Centralni registar objekata i drugi subjekti u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje.

Drugi subjekti iz stava 1. ovog člana jesu:

- 1) Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo) kao centralni organ;
- 2) Ministarstvo zdravlja (u daljem tekstu: ministarstvo nadležno za poslove zdravlja);
- 3) laboratorije.

Subjekti iz stava 2. ovog člana u vršenju poslova u okviru svojih ovlašćenja koriste službenu oznaku.

Ministar nadležan za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: ministar) bliže propisuje oblik, veličinu, sadržaj i izgled službene oznake, kao i način upotrebe službene oznake, za subjekte iz stava 2. tačka 1) ovog člana, a ministar nadležan za poslove zdravlja za subjekte iz stava 2. tačka 2) ovog člana.

4. Podela nadležnosti

Član 12

Službene kontrole u smislu ovog zakona, u oblasti bezbednosti hrane sprovode nadležna ministarstva, i to:

1) Ministarstvo preko nadležnih inspekcija:

(1) u svim fazama proizvodnje, prerade, prometa na veliko i prometa na malo, uključujući uvoz i izvoz hrane biljnog i životinjskog porekla, bezalkoholna pića i mešovite hrane i genetički modifikovane hrane i genetički modifikovane hrane za životinje kao i hrane i hrane za životinje dobijene od genetički modifikovanih organizama, u skladu sa posebnim propisom,

(2) u svim fazama proizvodnje, prerade, prometa hrane za životinje (biljnog i životinjskog porekla), mešovite hrane za životinje uključujući uvoz i izvoz,

(3) u fazi prometa na malo hrane životinjskog porekla u objektima registrovanim odnosno odobrenim od strane Ministarstva, kao i u prometu na malo svežeg mesa, mleka, jaja, meda, ribe i divljači u specijalizovanim objektima (kasapnice, ribarnice i sl.), vina i alkoholnih pića;

2) Ministarstvo nadležno za poslove zdravlja preko nadležne sanitarne inspekcije:

(1) u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa (promet na veliko, promet na malo, uvoz na mestima carinjenja i izvoz), i to: nove hrane, hrane za specifične populacione grupe (hrana za odojčad i malu decu, hrana za posebne medicinske namene, zamene za kompletnu dnevnu ishranu za osobe na dijeti za mršavljenje), dodatka ishrani (dijetetski suplementi), hrane sa izmenjenim nutritivnim sastavom (hrana za osobe intolerantne na gluten, zamene za so za ljudsku ishranu, hrana obogaćena vitaminima, mineralima i drugim supstancama sa hranljivim ili fiziološkim efektom i dr), soli za ishranu ljudi i proizvodnju hrane, prehrambenih aditiva, prehrambenih aroma, prehrambenih enzima, pomoćnih sredstava u proizvodnji hrane, vode za piće koja se potrošačima isporučuje putem javnog vodovodnog sistema ili u originalnoj ambalaži (prirodne mineralne, izvorske i stone vode), kao i voda koja se upotrebljava, odnosno dodaje tokom pripreme, obrade ili proizvodnje hrane, materijala i predmeta namenjenih da dođu u kontakt sa hranom,

(2) u fazi prometa na malo sve hrane u objektima pod sanitarnim nadzorom (kuhinje u predškolskim i školskim objektima, objektima učeničkog i studentskog standarda, zdravstvene zaštite i socijalnog staranja).

Ministar propisuje vrstu hrane i način vršenja službene kontrole.

Ministar bliže propisuje listu mešovite hrane i način vršenja kontrole te hrane, a ministar nadležan za poslove zdravlja bliže propisuje uslove za proizvodnju i promet nove hrane, kao i način vršenja kontrole te hrane.

5. Odgovornost

Član 13

Subjekti u poslovanju hranom i hranom za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa, u okviru delatnosti koju obavljaju, dužni su da obezbede da hrana i hrana za životinje ispunjava sve uslove propisane ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega.

Nadležni organi sprovode odredbe ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega i vrše službenu kontrolu da li subjekti u poslovanju hranom i hranom za životinje ispunjavaju sve uslove propisane ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega.

6. Međunarodne obaveze

Član 14

Međunarodne obaveze u oblasti bezbednosti hrane izvršavaju se u skladu sa standardima, smernicama, vodičima i preporukama relevantnih međunarodnih organizacija uključujući i komisiju Codex Alimentarius, Sporazumom o primeni sanitarnih i fitosanitarnih mera STO (*SPS Agreement*), međunarodnim konvencijama i drugim odgovarajućim međunarodnim sporazumima i razmenjuju se informacije sa drugim nacionalnim organizacijama odgovornim za bezbednost hrane.

Vlada bliže propisuje način pružanja informacija i postupak obaveštavanja u skladu sa obavezama preuzetim Sporazumom o sanitarnim i fitosanitarnim merama STO.

Vlada propisuje način uspostavljanja i organizacije sistema u oblasti bezbednosti i kvaliteta hrane, pružanja informacija i obaveštavanja o standardima, smernicama i preporukama, u skladu sa Codex Alimentarius.

II SUBJEKTI U OBLASTI BEZBEDNOSTI HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE KOJI SE UPISUJU U CENTRALNI REGISTAR OBJEKATA

1. Upis u Centralni registar objekata

Član 15

Proizvodnjom i prometom hrane i hrane za životinje može da se bavi pravno lice i preduzetnik koji je registrovan u Registar privrednih subjekata i koji je upisan u Centralni registar objekata (u daljem tekstu: Centralni registar) koji vodi Ministarstvo.

Pravno lice i preduzetnik iz stava 1. ovog člana upisuje se u Registar privrednih subjekata u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata.

Proizvodnjom hrane i hrane za životinje koja je namenjena prometu može da se bavi i fizičko lice u skladu sa propisom kojim se uređuje oblast veterinarstva, odnosno oblast zdravlja bilja, koje je upisano u Centralni registar.

U Centralnom registru vode se podaci o:

- 1) odobrenim objektima i
- 2) registrovanim objektima.

Objekti za proizvodnju i promet hrane i hrane za životinje odobravaju se ili registruju, u skladu sa posebnim propisima.

Objekat za proizvodnju i promet hrane i hrane za životinje, odobren ili registrovan, u skladu sa posebnim propisom, smatra se objektom upisanim u Centralni registar i podaci o tome vode se u Centralnom registru.

Ako posebnim propisom iz stava 5. ovog člana nije predviđeno prethodno utvrđivanje ispunjenosti uslova za obavljanje određene delatnosti, ti objekti se upisuju u Centralni registar, na osnovu prijave subjekta u poslovanju hranom i hranom za životinje.

Pravno lice i preduzetnik iz stava 1. ovog člana ne može da otpočne proizvodnju i promet hrane i hrane za životinje pre upisa u Centralni registar, odnosno u registar utvrđen posebnim propisom, a fizičko lice iz stava 3. ovog člana pre upisa u Centralni registar.

2. Sadržina i način vođenja Centralnog registra

Član 16

Podaci iz Centralnog registra su javni.

Centralni registar se vodi u elektronskoj formi i može se povezivati sa drugim bazama i registrima Ministarstva, odnosno ministarstva nadležnog za poslove zdravlja.

Ministar bliže propisuje sadržinu i način vođenja Centralnog registra.

3. Brisanje iz Centralnog registra

Član 17

Pravno lice, preduzetnik i fizičko lice briše se iz Centralnog registra, ako donese odluku o prestanku obavljanja određene delatnosti za koje je upisan u Centralni registar ili ako prestane da ispunjava uslove iz člana 15. stav 7. ovog zakona, odnosno uslove propisane posebnim propisima.

III OSTALI SUBJEKTI U OBLASTI BEZBEDNOSTI HRANE I NJIHOVI ORGANIZACIONI OBLICI

1. Direkcija za nacionalne referentne laboratorije

Član 18

Za poslove laboratorijskog ispitivanja i njima povezane stručne poslove u lancu hrane osniva se Direkcija za nacionalne referentne laboratorije, kao organ uprave u sastavu Ministarstva.

Direkcija za nacionalne referentne laboratorije iz stava 1. ovog člana ima svojstvo pravnog lica.

Direkcija za nacionalne referentne laboratorije mora da bude akreditovana u skladu sa standardom SRPS ISO/IEC 17025 - "Opšti zahtevi za kompetentnost laboratorija za ispitivanje i laboratorija za etaloniranje".

Poslovi Direkcije za nacionalne referentne laboratorije

Član 19

Direkcija za nacionalne referentne laboratorije (u daljem tekstu: Nacionalna referentna laboratorija) obavlja poslove u oblasti bezbednosti hrane, kontrole kvaliteta i bezbednosti mleka i ispitivanja zabranjenih, nedozvoljenih, štetnih i nepoželjnih supstanci u hrani i hrani za životinje, zdravlja bilja, semena i sadnog materijala i banke biljnih gena.

U okviru Nacionalne referentne laboratorije obavljaju se sledeći poslovi:

- 1) saradnja sa nacionalnim laboratorijama drugih zemalja;
- 2) staranje o uspostavljanju jedinstvenih kriterijuma i metoda i sprovođenje standarda za rad ovlašćenih laboratorija;
- 3) organizovanje po potrebi uporednih testova između zvaničnih nacionalnih laboratorija i vršenje odgovarajućeg praćenja takvog uporednog testiranja;
- 4) razmena informacija dobijenih od nacionalnih laboratorija drugih zemalja Ministarstvu i ovlašćenim laboratorijama;
- 5) obezbeđivanje stručne i tehničke pomoći Ministarstvu za primenu koordinisanih planova kontrole;
- 6) implementacija, odnosno razvijanje metode testiranja u skladu s međunarodnim standardima uz obaveznu validaciju;
- 7) vršenje usluga potvrde analize i superanalize ako je to relevantno za potrebe ovlašćenih laboratorija;
- 8) obezbeđivanje i primenjivanje preko ovlašćenih laboratorija statistički kreirane kontrole i praćenja rezultata;
- 9) organizovanje uporednih testova za ovlašćene laboratorije u cilju jedinstvene primene metoda koje primenjuju;
- 10) pružanje usluga iz oblasti statistike i informacionih sistema ovlašćenim laboratorijama;
- 11) obučavanje osoblja u ovlašćenim laboratorijama;
- 12) priprema nacionalnih vodiča za uzorkovanje i rukovanje uzorcima radi sprovođenja pouzdane dijagnoze;
- 13) priprema, održavanje i distribucija referentnog materijala;
- 14) učešće u međunarodnim uporednim testovima;
- 15) i drugi poslovi.

Pored poslova iz stava 2. ovog člana Nacionalna referentna laboratorija obavlja i laboratorijska ispitivanja u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje, kao i ispitivanja

kvaliteta mleka i ispitivanja mleka za potrebe praćenja i unapređenja proizvodnih sposobnosti muznih grla.

Laboratorijski i sa njima povezani stručni poslovi iz oblasti zdravlja bilja, semena i sadnog materijala koji se obavljaju u okviru Nacionalne referentne laboratorije uređuju se propisima kojima se uređuje zdravlje bilja, seme i sadni materijal.

Pored poslova iz st. 2-4. ovog člana Nacionalna referentna laboratorija obavlja i poslove banke biljnih gena, i to:

- 1) čuvanje kolekcije semena i sadnog materijala;
- 2) registraciju uzoraka, njihovo čišćenje, sušenje, pakovanje, skladištenje i održavanje;
- 3) umnožavanje i regeneraciju uzoraka;
- 4) skladištenje duplikata uzoraka;
- 5) organizovanje održavanja, odnosno održavanje kolekcije sadnog materijala;
- 6) razmenu uzoraka sa drugim bankama gena u svetu.

Pored poslova iz st. 2-5. ovog člana Nacionalna referentna laboratorija obavlja i:

- 1) poslove investicionog održavanja objekata i prateće infrastrukture svojih laboratorija;
- 2) iniciranje, planiranje, pripremu, programiranje, sprovođenje i praćenje realizacije projekata opremanja nacionalne referentne laboratorije;
- 3) inicira i koordinira stručnu saradnju između referentnih laboratorija.

Poslove iz st. 2. i 6. ovog člana ne mogu da obavljaju druge laboratorije izabrane putem konkursa.

Referentna laboratorija

Član 19a

Poslove iz člana 19. st. 3. i 5. ovog zakona mogu da obavljaju i laboratorije izabrane putem konkursa (u daljem tekstu: referentne laboratorije).

Laboratorije iz stava 1. ovog člana moraju da budu akreditovane u skladu sa standardom SRPS ISO/IEC 17025 - "Opšti zahtevi za kompetentnost laboratorija za ispitivanje i laboratorija za etaloniranje".

Za poslove iz člana 19. stav 3. ovog zakona iz oblasti veterinarstva i sredstava za zaštitu bilja konkurs iz stava 1. ovog člana raspisuje se u skladu sa propisom kojim se uređuje veterinarstvo, odnosno propisom kojim se uređuju sredstva za zaštitu bilja.

Konkurs iz stava 1. ovog člana raspisuje Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja u skladu sa nadležnostima i objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Konkurs iz stava 1. ovog člana naročito sadrži:

- 1) poslove za koje se konkurs raspisuje;
- 2) period na koji se obavljaju poslovi;
- 3) dokaz koji se odnosi na obim akreditacije;
- 4) kriterijume za izbor;
- 5) rok za donošenje i objavljivanje odluke o izboru;
- 6) način obaveštavanja o rezultatima konkursa.

Konkurs iz stava 1. ovog člana sprovodi komisija koju obrazuje ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja.

Odluku o izboru referentne laboratorije donosi ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja.

Sa laboratorijom izabranom na konkursu ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja zaključuje ugovor.

Ugovor iz stava 8. ovog člana naročito sadrži:

- 1) poslove laboratorijskih ispitivanja koji su predmet ugovora;
- 2) odgovorno lice koje će obavljati određene poslove koji su predmet ugovora;
- 3) metode, način i postupak obavljanja poslova laboratorijskih ispitivanja;
- 4) međusobna prava, obaveze i odgovornosti;
- 5) vreme za koje se zaključuje ugovor;
- 6) način finansiranja poslova;
- 7) uslove za raskid ugovora.

Spisak referentnih laboratorija objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije" i dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove koji se odnose na tehničke propise, radi upisa u registar ovlašćenih tela za ocenjivanje usaglašenosti.

Ako u Republici Srbiji ne postoji referentna laboratorija koja ispunjava propisane uslove ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja može za pojedine vrste ispitivanja da odredi referentnu laboratoriju sa teritorije druge države za tražena ispitivanja.

Jedna referentna laboratorija može biti referentna za više ispitivanja.

Sredstva za obavljanje poslova iz ovog člana obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

2. Laboratorije

Član 20

Laboratorijska ispitivanja u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje u postupku službene kontrole mogu da se ustupe laboratorijama (u daljem tekstu: službene laboratorije) putem konkursa koji raspisuje Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja i objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Laboratorijska ispitivanja u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje u postupku službene kontrole ne mogu da se ustupe internim laboratorijama subjekata u poslovanju hranom i hranom za životinje.

Interne laboratorije iz stava 2. ovog člana moraju vršiti validaciju metoda ispitivanja i učestvovati u eksternim proverama kvaliteta.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja propisuje bliže uslove koje moraju da ispune službene laboratorije za laboratorijska ispitivanja u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje, u skladu sa nadležnostima iz člana 12. ovog zakona.

Za poslove laboratorijskih ispitivanja u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje iz stava 1. ovog člana konkurs se raspisuje na period od najmanje pet godina.

Konkurs iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) vrste laboratorijskih analiza u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje za koje se konkurs raspisuje;
- 2) period na koji se dodeljuju poslovi laboratorijskih analiza;
- 3) dokaz o ispunjenosti standarda SRPS ISO/IEC 17025 - "Opšti zahtevi za kompetentnost laboratorija za ispitivanje i laboratorija za etaloniranje";
- 4) dokaz o ispunjenosti uslova u pogledu iskustva, rezultata i blagovremenosti u dosadašnjem obavljanju poslova laboratorijskih ispitivanja;
- 5) rok za donošenje i objavljivanje odluke o izboru;
- 6) način obaveštavanja o rezultatima konkursa.

Konkurs iz stava 1. ovog člana sprovodi Komisija koju obrazuje ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja.

Odluku o izboru službene laboratorije za obavljanje poslova laboratorijskih ispitivanja donosi ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja.

Rezultati konkursa objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja utvrđuje spisak službenih laboratorija izabраних putem konkursa, objavljuje ga u "Službenom glasniku Republike Srbije" i dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove koji se odnose na tehničke propise, radi upisa u registar ovlašćenih tela za ocenjivanje usaglašenosti.

Ugovor o obavljanju ustupljenih poslova

Član 21

Na osnovu odluke o izboru ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja sa laboratorijom kojoj je dodeljeno obavljanje poslova zaključuje ugovor kojim se utvrđuju:

- 1) poslovi laboratorijskih ispitivanja koji su predmet ugovora;
- 2) odgovorno lice koje će obavljati određene poslove koji su predmet ugovora;
- 3) metode, način i postupak obavljanja poslova laboratorijskih ispitivanja;
- 4) međusobna prava, obaveze i odgovornosti;
- 5) vreme za koje se zaključuje ugovor;
- 6) način finansiranja poslova za koje se zaključuje ugovor.

Jedinstvene metode, kriterijumi i smernice za obavljanje ustupljenih poslova

Član 22

Nacionalna referentna laboratorija organizuje i uspostavlja primenu jedinstvenih metoda, kriterijume i smernice za obavljanje poslova laboratorijskih ispitivanja na području Republike Srbije koje obavljaju laboratorije kojima su ustupljeni poslovi.

Laboratorije iz stava 1. ovog člana dužne su da poslove laboratorijskih ispitivanja obavljaju u skladu sa jedinstvenim metodama, kriterijumima i smernicama nacionalnih referentnih laboratorija.

IV STRUČNI SAVET ZA PROCENU RIZIKA U OBLASTI BEZBEDNOSTI HRANE

Osnivanje Stručnog saveta za procenu rizika u oblasti bezbednosti hrane

Član 23

Radi razmatranja pitanja vezanih za procenu rizika u oblasti bezbednosti hrane ministar uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava, rešenjem osniva posebnu radnu grupu - Stručni savet za procenu rizika u oblasti bezbednosti hrane (u daljem tekstu: Stručni savet).

Administrativno tehničke poslove za potrebe Stručnog saveta obavlja Ministarstvo.

Stručni savet je dužan da u radu primenjuje i koristi preporuke, smernice i informacije dostupne od strane Evropske agencije za bezbednost hrane (*European Food Safety Authority - EFSA*).

Finansiranje rada Stručnog saveta određuje se pravilnikom koji donosi ministar nadležan za upravu uz saglasnost ministra nadležnog za finansije.

Poslovi Stručnog saveta

Član 24

Stručni savet obavlja sledeće poslove:

- 1) priprema stručna i naučna mišljenja ministarstvima i drugim organima državne uprave, subjektima u poslovanju hranom i hranom za životinje, potrošačima, kao i drugim zainteresovanim subjektima, o rizicima u vezi sa hranom i hranom za životinje;
- 2) unapređenja i koordinacije u primeni metoda za procenu rizika;
- 3) pružanja naučne i tehničke podrške na zahtev ministarstava i drugih organa državne uprave u tumačenju i razmatranju mišljenja o proceni rizika;
- 4) prikupljanja, upoređivanja i analiziranja naučno tehničkih podataka koji se odnose na definisanje i praćenje rizika koji imaju direktan ili indirektan uticaj na bezbednost hrane i hrane za životinje;
- 5) pružanja naučne i stručne pomoći na zahtev ministarstava koja sprovedu procedure za upravljanje kriznim situacijama u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje;
- 6) davanja mišljenja na mere koje se preduzimaju radi unapređenja sistema u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje;
- 7) obaveštavanja javnosti i zainteresovanih subjekata o relevantnim informacijama iz delokruga rada Stručnog saveta;
- 8) davanja mišljenja na program za upravljanje kriznim situacijama u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje;
- 9) pripreme vodiča za dobru poljoprivrednu, proizvođačku i higijensku praksu, kao i primenu principa Analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka (u daljem tekstu: HACCP) za potrebe ministarstava;
- 10) davanja preporuka za stručno usavršavanje i edukaciju u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje;
- 11) druge poslove u vezi sa procenom rizika u oblasti bezbednosti hrane.

V BEZBEDNOST HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

1. Opšti uslovi za bezbednost hrane

Zabrana

Član 25

Zabranjeno je stavljanje u promet hrane koja nije bezbedna.

Hrana nije bezbedna, ako je štetna po zdravlje ljudi i ako nije pogodna za ishranu ljudi.

Hrana nije bezbedna ukoliko sadrži:

- 1) sredstva za zaštitu bilja, biocide ili kontaminante ili njihove metabolite ili proizvode razgradnje iznad maksimalno dozvoljenih koncentracija;
- 2) sredstva za zaštitu bilja, odnosno biocide čija upotreba nije odobrena ili dozvoljena;
- 3) supstance sa farmakološkim dejstvom ili njihove metabolite koji se ne smeju davati životinjama koje služe za proizvodnju hrane ili prekoračuju maksimalno dozvoljene količine ostataka ili nisu odobreni ili registrovani za primenu na životinjama koje služe za proizvodnju hrane ili nisu odobreni kao aditivi u hrani za životinje koje služe za proizvodnju hrane;
- 4) supstance sa farmakološkim dejstvom ili njihove metabolite kod lečenih životinja, a da nije ispoštovan propisani period karence;
- 5) mikroorganizme, viruse, parazite i njihove razvojne oblike koji predstavljaju opasnost za zdravlje ljudi;
- 6) materije (fizičke, hemijske, radioaktivne) koje same ili zajedno sa drugim materijama prelaze maksimalno dozvoljene vrednosti i predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi.

Uslovi za utvrđivanje bezbednosti

Član 26

Bezbednost hrane se utvrđuje na osnovu:

- 1) uslova u svakoj fazi proizvodnje, prerade i prometa hrane, kao i pripreme i načina konzumiranja hrane od strane potrošača, u skladu sa njenom namenom;
- 2) informacija koje su dostupne potrošaču, međunarodne potvrde (sertifikate), dokumenta koja prate hranu u prometu i podatke na deklaraciji, a koje se odnose na sprečavanje specifičnih štetnih delovanja pojedinih vrsta ili kategorija hrane na zdravlje ljudi.

Štetnost hrane po zdravlje ljudi se utvrđuje na osnovu:

- 1) mogućih neposrednih ili posrednih, kratkoročnih ili dugoročnih štetnih uticaja te hrane po zdravlje potrošača, kao i mogućih uticaja na zdravlje budućih generacija;
- 2) mogućih kumulativnih toksičnih delovanja;

3) posebne zdravstvene osjetljivosti specifične kategorije potrošača kada je hrana namenjena toj kategoriji potrošača.

Hrana nije pogodna za ishranu ljudi, ako je ta hrana neprihvatljiva za upotrebu kojoj je namenjena, zbog kontaminacije spoljnim ili nekim drugim faktorom, kao i zbog truljenja, kvarenja ili raspadanja i isteklog roka trajanja za proizvode označene rokom trajanja "upotrebljivo do" u skladu sa propisima kojima se bliže propisuje deklarisanje hrane.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, bliže propisuje opšte uslove higijene hrane, posebne uslove higijene hrane životinjskog porekla i mikrobiološke kriterijume hrane.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, bliže propisuje maksimalne koncentracije određenih kontaminata u hrani, kao i metode uzorkovanja i ispitivanja hrane radi utvrđivanja prisustva i nivoa određenih kontaminata u hrani.

Ministar nadležan za poslove zdravlja, uz saglasnost ministra, bliže propisuje:

- 1) zdravstvenu ispravnost vode za piće;
- 2) zdravstvenu ispravnost i kvalitet prirodne mineralne, prirodne izvorske i stone vode u originalnoj ambalaži;
- 3) postupak i način priznavanja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda;
- 4) hranu za specifične populacione grupe (hrana za odojčad i malu decu, hrana za posebne medicinske namene, zamene za kompletnu dnevnu ishranu za osobe na dijeti za mršavljenje);
- 5) dodatke ishrani (dijetetski suplementi);
- 6) zdravstvenu ispravnost i kvalitet soli za ishranu ljudi i proizvodnju hrane;
- 7) zdravstvenu ispravnost i bezbednost materijala i predmeta namenjenih da dođu u kontakt sa hranom;
- 8) prehrambene aditive;
- 9) prehrambene arome;
- 10) prehrambene enzimske preparate;
- 11) pomoćna sredstva u proizvodnji hrane;
- 12) nutritivne i zdravstvene izjave koje se navode na deklaraciji hrane;
- 13) hranu sa izmenjenim nutritivnim sastavom (hrana za osobe intolerantne na gluten, zamene za so za ljudsku ishranu, hrana obogaćena vitaminima, mineralima i drugim supstancama sa hranljivim ili fiziološkim efektom i dr.);
- 14) novu hranu.

Ministar nadležan za poslove zdravlja, uz saglasnost ministra, bliže propisuje metode ispitivanja, dozvoljene nivoe radioaktivnosti, načine vođenja evidencije i način izveštavanja, uslove i način formiranja stručnih tela u vezi sa rešavanjem konkretnih pitanja koja mogu nastati prilikom primene propisa o hrani iz stava 6. tač. 4)-14) ovog člana.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja bliže propisuje način i postupak izdavanja međunarodne potvrde (sertifikata) o bezbednosti hrane koja se izvozi, izgled obrasca međunarodne potvrde, kao i evidenciju o izdatim potvrdama.

Međunarodnu potvrdu (sertifikat) o bezbednosti hrane iz stava 8. ovog člana koja se izvozi izdaje inspektor u skladu sa podelom nadležnosti iz člana 12. ovog zakona.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, bliže propisuje uslove za preradu, rukovanje, skladištenje i čuvanje određenih vrsta hrane sa oznakom "najbolje upotrebiti do".

Mere ograničenja i zabrane hrane

Član 27

U slučaju osnovane sumnje da hrana nije bezbedna, Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja dužno je da preduzme mere ograničenja ili zabrane i povlačenja takve hrane iz prometa, do otklanjanja sumnje na njenu bezbednost.

Kada se utvrdi da hrana nije bezbedna Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja dužno je da preduzme mere ograničenja ili zabrane i povlačenja takve hrane iz prometa, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima.

2. Opšti uslovi bezbednosti hrane za životinje

Zabrana

Član 28

Zabranjeno je stavljanje u promet hrane za životinje koja nije bezbedna.

Zabranjena je ishrana životinja koje služe za proizvodnju hrane, hranom za životinje koja nije bezbedna.

Hrana za životinje nije bezbedna ako ima štetni uticaj po zdravlje, odnosno ako proizvodi dobijeni od životinja koji služe za proizvodnju hrane nisu bezbedni za ishranu ljudi.

Hrana za životinje koja ispunjava uslove u skladu sa posebnim propisom o hrani za životinje, jeste bezbedna u onoj meri u kojoj je definisana ovim zakonom i posebnim propisom o hrani za životinje.

Mere ograničenja i zabrane hrane za životinje

Član 29

U slučaju osnovane sumnje da hrana za životinje nije bezbedna, Ministarstvo je dužno da preduzme mere ograničenja ili zabrane i povlačenja takve hrane za životinje iz prometa, do otklanjanja sumnje na njenu bezbednost.

Kada se utvrdi da hrana za životinje nije bezbedna, Ministarstvo je dužno da preduzme mere ograničenja ili zabrane i povlačenja takve hrane iz prometa, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima.

Kada je hrana za životinje iz stava 2. ovog člana deo jedne proizvodne partije, serije ili pošiljke iste hrane za životinje po vrsti i kategoriji, smatra se da sva hrana za životinje u toj proizvodnoj partiji, seriji ili pošiljci nije bezbedna, osim ako se detaljnom procenom ne utvrdi da je ostatak proizvodne partije, serije ili pošiljke bezbedan.

3. Deklarisanje, označavanje i reklamiranje hrane i hrane za životinje

Član 30

Hrana i hrana za životinje koja se stavlja u promet na teritoriji Republike Srbije mora da bude označena, deklarirana, oglašena i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima.

Označavanje, deklarisanje, oglašavanje i izlaganje hrane i hrane za životinje, uključujući i njen oblik, izgled i ambalažu, materijale za izradu ambalaže, način na koji se aranžiraju i izlažu, kao i informacije o hrani i hrani za životinje koje su dostupne potrošaču, ne smeju dovoditi potrošača u zabludu.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja bliže propisuje uslove za deklarisanje, označavanje i reklamiranje hrane, odnosno hrane za životinje.

VI OBAVEZE I ODGOVORNOSTI SUBJEKATA U POSLOVANJU HRANOM I HRANOM ZA ŽIVOTINJE

Odgovornost

Član 31

Subjekti u poslovanju hranom i hranom za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane i hrane za životinje kojim upravljaju, dužni su da obezbede da hrana ili hrana za životinje ispunjava uslove propisane ovim zakonom i drugim posebnim propisima, kao i da dokažu ispunjenost tih uslova.

Sledljivost

Član 32

U svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane i hrane za životinje mora biti obezbeđena sledljivost.

Subjekt u poslovanju hranom i hranom za životinje dužan je da identifikuje svaki subjekt od kojeg nabavlja i kojeg dalje snabdeva hranom, hranom za životinje, životinjama koje služe za

proizvodnju hrane, ili bilo koju supstancu koja se ugrađuje ili se očekuje da će biti ugrađena u hranu ili hranu za životinje.

Subjekt iz stava 2. ovog člana dužan je da ima uspostavljen sistem i procedure, koje obezbeđuju dostupnost podataka o sledljivosti.

Hrana ili hrana za životinje koja se stavlja u promet na teritoriji Republike Srbije ili za koju postoji verovatnoća da će biti stavljena u promet, mora da bude na odgovarajući način označena i evidentirana radi identifikacije i sledljivosti hrane i hrane za životinje.

Odgovornost subjekata u poslovanju hranom

Član 33

Ako subjekt u poslovanju hranom, kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade i prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane, dužan je da odmah pokrene postupak za povlačenje predmetne hrane iz prometa i o tome obavesti Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja.

Ako je hrana iz stava 1. ovog člana došla do potrošača, subjekt u poslovanju hranom je dužan da na efikasan i precizan način, informiše potrošača o razlogu povlačenja hrane i, ako je to neophodno, zahteva od potrošača povraćaj hrane koja mu je već isporučena, ako se drugim merama ne može postići visok nivo zaštite zdravlja.

Subjekt u poslovanju hranom odgovaran za promet na malo i distribuciju hrane koja ne uključuje pakovanje, deklarisanje i označavanje, na osnovu informacije o povredi propisanih uslova za bezbednost hrane, dužan je da odmah pokrene postupak za povlačenje predmetne hrane iz prometa.

Subjekt u poslovanju hranom u slučaju iz stava 3. ovog člana, dužan je da pruži informacije koje se odnose na sledljivost hrane, saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja.

Ako subjekt u poslovanju hranom osnovano sumnja ili utvrdi da hrana koju je stavio u promet može biti štetna za zdravlje ljudi dužan je da odmah o tome, kao i o preduzetim merama kojima se unapred sprečava rizik po potrošača obavesti Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja.

Subjekt u poslovanju hranom ne sme da sprečava bilo koje lice da saraduje sa Ministarstvom, odnosno ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja.

Odgovornost subjekata u poslovanju hranom za životinje

Član 34

Ako subjekt u poslovanju hranom za životinje, kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade i prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane za životinje, dužan je

da odmah pokrene postupak za povlačenje predmetne hrane iz prometa, i o tome obavesti Ministarstvo.

Ako u slučaju iz stava 1. ovog člana ili u slučaju kada proizvodna partija, serija ili pošiljka ne zadovoljava uslove bezbednosti hrane za životinje, predmetna hrana za životinje će biti uništena, osim ako Ministarstvo ne odluči drugačije.

Subjekt u poslovanju hranom za životinje je dužan da na efikasan i precizan način, informiše vlasnike ili držaoce životinja o razlogu povlačenja hrane za životinje i, ako je to neophodno, zahteva od njih povraćaj hrane za životinje koja im je već isporučena, ako se drugim merama ne može postići visok nivo zaštite zdravlja životinja.

Subjekt u poslovanju hranom za životinje odgovaran za promet na malo i distribuciju hrane za životinje koja ne uključuje pakovanje, deklarisanje i označavanje, na osnovu informacije o povredi propisanih uslova za bezbednost hrane za životinje, dužan je da odmah pokrene postupak za povlačenje predmetne hrane iz prometa.

Subjekt u poslovanju hranom za životinje u slučaju iz stava 4. ovog člana dužan je da pruži informacije koje se odnose na sledljivost hrane za životinje, saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvo.

Ako subjekt u poslovanju hranom za životinje osnovano sumnja ili utvrdi da hrana za životinje koju je stavio u promet može biti štetna za zdravlje životinja dužan je da odmah o tome, kao i o preduzetim merama kojima se unapred sprečava rizik po životinje obavesti Ministarstvo.

Subjekt u poslovanju hranom za životinje ne sme da sprečava bilo koje lice da saraduje sa Ministarstvom.

VII OPŠTE OBAVEZE PRI UVOZU I IZVOZU HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

Međunarodni standardi, smernice i preporuke

Član 35

Radi bezbednosti hrane i hrane za životinje primenjuju se mere zasnovane na naučnim principima, međunarodnim standardima, smernicama i preporukama, u obimu koji je neophodan da se zaštiti život i zdravlje.

Mere bezbednosti hrane i hrane za životinje primenjuju se na način da se izbegne proizvoljna i neopravdana diskriminacija između država u kojima preovladavaju isti ili slični uslovi, na način koji ne predstavlja prikriveno ograničavanje spoljne trgovine.

Radi obezbeđenja višeg nivoa zaštite života i zdravlja od nivoa koji se postiže merama zasnovanim na međunarodnim standardima, smernicama i preporukama mogu se preduzimati i druge mere bezbednosti hrane i hrane za životinje kada postoji naučno opravdanje ili ako bi te mere dovele do nivoa zaštite koji se razlikuje od onog za koji Republika Srbija smatra da je potreban.

Istovetnost mera

Član 36

Mere bezbednosti hrane i hrane za životinje koje primenjuju druge države smatraće se istovetnim merama propisanim u Republici Srbiji ako zemlja izvoznica objektivno dokaže da su naučno zasnovane i da se njihovom primenom obezbeđuje odgovarajući nivo zaštite života i zdravlja ljudi koji se u Republici Srbiji zahteva.

Propisane mere za bezbednost hrane i hrane za životinje moraju da budu prilagođene karakteristikama područja koje mogu da utiču na bezbednost hrane i hrane za životinje, bilo da se radi o zemlji u celini, delu zemlje, nekoliko zemalja ili delovima nekoliko zemalja, iz kog potiče proizvod i u koje je proizvod upućen, naročito uzimajući u obzir nivo rasprostranjenosti određenih bolesti ili štetočina, postojanje programa za iskorenjivanje ili kontrolu i odgovarajuće kriterijume i preporuke relevantnih međunarodnih tela.

Procedure u vezi sa proverom sprovođenja mera za bezbednost hrane i hrane za životinje primenjivaće se efikasno i na način koji nije nepovoljniji po uvezene proizvode u odnosu na slične proizvode domaćeg porekla.

Istovetnost mera u uvozu i izvozu

Član 37

Hrana i hrana za životinje koja se uvozi u Republiku Srbiju radi stavljanja u promet, mora da ispunjava uslove u skladu sa propisima o hrani ili uslove koje je Republika Srbija priznala kao istovetne njima ili ako postoji poseban međunarodni sporazum sa uslovima sadržanim u tom sporazumu.

Hrana i hrana za životinje koja se izvozi ili se uvozi radi izvoza iz Republike Srbije, mora da ispunjava uslove u skladu sa propisima o hrani, osim ako drukčije ne zatraže nadležni organi zemlje uvoznice ili ukoliko se drukčije ne utvrdi propisima, standardima i kodeksom prakse koji su na snazi u zemlji uvoznici.

Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, osim u slučaju kada je hrana štetna po zdravlje ili kad hrana za životinje nije bezbedna, hrana i hrana za životinje može se izvoziti ili uvoziti radi izvoza ako su nadležna tela države odredišta s tim izričito saglasna pošto su u potpunosti obavestena o razlozima i okolnostima zbog kojih se hrana i hrana za životinje ne može stavlјati u promet u Republici Srbiji.

Ako se primenjuju odredbe međunarodnog ugovara između Republike Srbije i zemlje uvoznice, hrana i hrana za životinje koja se izvozi iz Republike Srbije u tu zemlju, mora zadovolјavati uslove sadržane u međunarodnom sporazumu.

VIII SISTEM BRZOG OBAVEŠTAVANJA I UZBUNJIVANJA, HITNE MERE I UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA

1. Sistem brzog obaveštavanja i uzbunjivanja

Uspostavlјanje sistema brzog obaveštavanja i uzbunjivanja

Član 38

Ovim zakonom uspostavlja se sistem brzog obaveštavanja i uzbunjivanja, kao mreža za izveštavanje o direktnom ili indirektnom riziku po zdravlje čiji je uzrok hrana ili hrana za životinje.

Sistemom brzog obaveštavanja i uzbunjivanja upravlja Ministarstvo.

U sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja učestvuje i ministarstvo nadležno za poslove zdravlja, Stručni savet, Nacionalne referentne laboratorije i laboratorija iz člana 20. ovog zakona.

Učesnici u sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja određuju lica za kontakt.

Ministar bliže propisuje način uspostavljanja i organizaciju sistema brzog obaveštavanja i uzbunjivanja za bezbednost hrane i hrane za životinje, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja.

Za razmenu podataka s drugim institucijama koje učestvuju u proceni i upravljanju rizikom u Republici Srbiji i relevantnim institucijama u inostranstvu uspostavlja se centralni informacioni sistem i određuje lica za kontakt.

Zainteresovane zemlje i međunarodne organizacije

Član 39

U sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja mogu da učestvuju i druge zainteresovane zemlje i međunarodne organizacije, a na osnovu sporazuma sa tim zemljama i organizacijama.

Dostupnost javnosti podataka u sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja

Član 40

Podaci dostupni učesnicima u sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja koji se odnose na rizik po zdravlje čiji su uzrok hrana ili hrana za životinje, moraju biti dostupni i javnosti u skladu sa načelom transparentnosti.

Podaci o hrani i hrani za životinje, prirodni rizika i preduzetoj meri moraju biti dostupni javnosti.

2. Hitne mere

Član 41

Kad Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja utvrdi da hrana ili hrana za životinje domaćeg porekla ili iz uvoza, može da predstavlja ozbiljan rizik za zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili životnu sredinu, kao i da taj rizik ne može na zadovoljavajući način da bude uklonjen, ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja dužan je da naredi jednu ili više hitnih mera.

Svi učesnici u sistemu brzog obaveštavanja i uzbuñivanja su dužni da u okviru svoje nadležnosti odmah obaveste Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja o pojavi rizika iz stava 1. ovog člana.

Ako je hrana ili hrana za životinje domaćeg porekla, mogu da se preduzmu sledeće hitne mere:

- 1) privremena zabrana stavljanja u promet ili upotrebe hrane ili hrane za životinje;
- 2) određivanje posebnih uslova za postupanje sa navedenom hranom ili hranom za životinje.

Ako je hrana ili hrana za životinje iz uvoza, mogu da se preduzmu sledeće hitne mere:

- 1) privremena zabrana uvoza hrane ili hrane za životinje iz države ili dela države izvoza, odnosno države provoza;
- 2) određivanje posebnih uslova za postupanje sa navedenom hranom ili hranom za životinje iz države ili dela države izvoza, odnosno države provoza.

Ako se na osnovu procene rizika ne potvrdi opasnost po zdravlje Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja je dužno da stavi van snage naređenu meru.

3. Upravljanje kriznim situacijama

Program upravljanja kriznim situacijama

Član 42

Kada postoji direktni ili indirektni rizik po zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili životnu sredinu, čiji je uzročnik hrana i hrana za životinje, a čije nastupanje nije moguće predvideti, sprečiti, ukloniti ili smanjiti do prihvatljivog nivoa propisanih mera, primenjuju se mere utvrđene Programom upravljanja kriznim situacijama u oblasti bezbednosti hrane.

Program upravljanja kriznim situacijama u oblasti bezbednosti hrane naročito sadrži:

- 1) vrstu situacije u kojoj postoji direktni ili indirektni rizik po zdravlje ljudi čiji su uzrok hrana i hrana za životinje;
- 2) mere koje se moraju sprovesti bez odlaganja, kad se utvrdi da hrana ili hrana za životinje predstavlja ozbiljnu opasnost za ljude ili životinje bilo direktno ili indirektno preko životne sredine;
- 3) procedure za upravljanje kriznim situacijama koje uključuju i princip transparentnosti i komunikacije;
- 4) plan vežbi i simulacija za upravljanje kriznim situacijama.

Program upravljanja kriznim situacijama u oblasti bezbednosti hrane donosi Vlada.

Plan upravljanja kriznom situacijom

Član 43

Na osnovu Programa upravljanja kriznim situacijama u oblasti bezbednosti hrane ministar uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja, donosi poseban plan upravljanja kriznom situacijom u zavisnosti od vrste rizika i formira krizni štab za sprovođenje posebnog plana.

Revidiranje Programa upravljanja kriznim situacijama

Član 44

Na osnovu stečenih iskustava, uključujući iskustva stečena u sprovedenim vežbama i simulacijama, Program upravljanja kriznim situacijama u oblasti bezbednosti hrane se revidira.

IX HIGIJENA HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

1. Obaveze subjekata u poslovanju hranom

Uslovi higijene hrane u poslovanju hranom

Član 45

Subjekti u poslovanju hranom dužni su da obezbede da su u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane koje su pod njihovom kontrolom, ispunjeni propisani uslovi u vezi sa higijenom hrane, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Lica koja na radnim mestima u proizvodnji ili prometu hrane rukuju i dolaze u dodir sa hranom moraju imati osnovna znanja o higijeni hrane i o ličnoj higijeni i moraju nositi radnu odeću i obuću.

Ministar bliže propisuje uslove higijene hrane za sve subjekte u poslovanju hranom iz stava 1. ovog člana.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja u okviru svoje nadležnosti bliže propisuje način, postupak i metode sprovođenja službene kontrole, sistem odobravanja i sertifikacije, način pregleda, način uzimanja uzoraka, elemente za određivanje rokova za sprovođenje službene kontrole, kao i izveštavanje o sprovedenim službenim kontrolama.

Član 46

(Brisano)

Analiza opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka (HACCP)

Član 47

Subjekti u poslovanju hranom dužni su da uspostave sistem za osiguranje bezbednosti hrane u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane, osim na nivou primarne proizvodnje, u svakom objektu pod njihovom kontrolom, u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka (HACCP).

Ministar, odnosno ministar za poslove zdravlja, bliže propisuje uslove za ocenu postupaka samokontrole iz stava 1. ovog člana.

Uputstvo za dobru proizvođačku, higijensku praksu i HACCP

Član 48

Subjekti u poslovanju hranom dužni su da koriste uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP.

Subjekt u poslovanju hranom dužan je da ima u stalnom radnom odnosu odgovorno lice odgovarajuće stručne spreme za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP.

Nacionalne mere

Član 49

Izuzetno od odredaba čl. 45. i 47. ovog zakona propisani uslovi u vezi sa higijenom hrane ne odnose se na direktno snabdevanje potrošača primarnim proizvodima u malim količinama.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja bliže propisuje isključenja, prilagođavanja ili odstupanja od zahteva o higijeni hrane iz čl. 45. i 47. ovog zakona za proizvodnju i promet hrane životinjskog porekla, odnosno za hranu biljnog porekla, i to za objekte:

- 1) u kojima se proizvode male količine hrane;
- 2) u kojima se primenjuju tradicionalne metode u određenim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane (stari zanati i sl.);
- 3) u kojima se posluje hranom sa tradicionalnim karakteristikama;
- 4) koji se nalaze u područjima u kojima postoje posebna geografska ograničenja.

Isključenja, prilagođavanja ili odstupanja iz stava 2. ovog člana mogu da se odnose na izgradnju, uređenje i opremanje objekata u poslovanju hranom, kao i na olakšice u primeni sistema samokontrole u objektima u kojima se proizvode male količine hrane, uzimajući u obzir odgovarajuće faktore rizika i ako takva odstupanja ne utiču na ostvarivanje ciljeva ovog zakona.

Ministar bliže propisuje male količine primarnih proizvoda koje služe za snabdevanje potrošača, kao i područje za obavljanje te delatnosti.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja bliže propisuje uslove za stavljanje u promet malih količina hrane, koje se količine hrane smatraju malim količinama, vrstu hrane, mesto odnosno područje na kome male količine hrane mogu da se stave u promet, kao i obrazac potvrde u zavisnosti od vrste hrane koja se stavlja u promet i sadržinu evidencije.

2. Obaveze subjekata u poslovanju hranom za životinje

Uslovi higijene hrane za životinje u poslovanju hranom za životinje

Član 50

Subjekti u poslovanju hranom za životinje dužni su da obezbede da su u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje koje su pod njihovom kontrolom, ispunjeni propisani uslovi u vezi sa higijenom hrane za životinje, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Proizvodi, aditivi i dodaci namenjeni za hranu za životinje ne smeju da sadrže nepoželjne supstance koje mogu ugroziti zdravlje životinja ili, zbog njihovog prisustva u hrani životinjskog porekla, zdravlje ljudi ili životnu sredinu.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, proizvodi, aditivi i dodaci (suplementi) namenjeni za hranu za životinje mogu da sadrže nepoželjne supstance pod propisanim uslovima u skladu sa ovim zakonom.

Ministar bliže propisuje uslove pod kojima proizvodi i aditivi namenjeni za hranu za životinje mogu da sadrže nepoželjne supstance.

Ministar bliže propisuje uslove za proizvodnju, odobravanje, upotrebu, deklarisanje, označavanje, pakovanje i promet aditiva namenjenih za hranu za životinje.

Ministar bliže propisuje uslove za deklarisanje, označavanje, predstavljanje, pakovanje, promet, upotrebu i oglašavanje hrane za životinje.

Ministar bliže propisuje uslove za proizvodnju, deklarisanje, označavanje, predstavljanje, pakovanje, promet i upotrebu dodataka hrani za životinje.

Izuzetak u poslovanju hranom za životinje

Član 51

Izuzetno od odredbe člana 50. ovog zakona, propisani uslovi u vezi sa higijenom hrane za životinje ne odnose se na proizvodnju hrane za životinje koja se koristi za ishranu životinja koje služe za proizvodnju hrane u sopstvenom domaćinstvu.

Analiza opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka (HACCP)

Član 52

Subjekti u poslovanju hranom za životinje dužni su da uspostave sistem za osiguranje bezbednosti hrane za životinje, u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje, osim na nivou primarne proizvodnje i prevoza, u svakom objektu pod njihovom kontrolom, u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP.

Ministar bliže propisuje uslove za ocenu postupaka samokontrole koje subjekt u poslovanju hranom za životinje primenjuje u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP.

Uputstvo za dobru proizvođačku, higijensku praksu i HACCP

Član 53

Subjekti u poslovanju hranom za životinje dužni su da koriste uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP.

Subjekt u poslovanju hranom za životinje dužan je da ima u stalnom radnom odnosu odgovorno lice za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP.

Nacionalne mere

Član 54

Izuzetno od odredbe člana 52. ovog zakona, ministar može propisati odstupanja koja se odnose na male subjekte u poslovanju hranom za životinje, radi olakšanja njihovog poslovanja, imajući u vidu bitne faktore rizika, ako takva odstupanja ne utiču na ostvarivanje ciljeva ovog zakona.

Odstupanje iz stava 1. ovog člana može se propisati kod subjekata u poslovanju hranom za životinje, odnosno kod subjekta koji se nalazi na područjima u kojima postoje posebna geografska ograničenja.

Odstupanje od odredbe stava 1. može da se odnosi na izgradnju, uređenje i opremanje objekata u poslovanju hranom za životinje.

X KVALITET HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

Kvalitet hrane

Član 55

Subjekti u poslovanju hranom dužni su da obezbede u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa koji su pod njihovom kontrolom, ispunjenost propisanih uslova za kvalitet, a za hranu za koju nisu propisani uslovi za kvalitet ispunjenost uslova bezbednosti hrane.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja u skladu sa podelom nadležnosti iz člana 12. ovog zakona bliže propisuje uslove u pogledu kvaliteta hrane, i to za:

- 1) klasifikaciju, kategorizaciju i naziv proizvoda;
- 2) fizička, hemijska, fizičko-hemijska i senzorska svojstva, kao i sastav hrane;
- 3) fizička, hemijska, fizičko-hemijska i senzorska svojstva sirovina, kao i vrstu i količinu sirovina, dodataka i drugih supstanci koje se upotrebljavaju u proizvodnji i preradi hrane;
- 4) metode uzimanja uzoraka i ispitivanje kvaliteta hrane;
- 5) izdavanje ovlašćenja ocenjivačima senzorskih svojstava hrane za određene proizvode;
- 6) elemente bitnih tehnoloških postupaka koji se primenjuju u proizvodnji i preradi hrane;

7) pakovanje i deklarisanje;

8) dodatne zahteve za označavanje hrane.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja, u skladu sa podelom nadležnosti iz člana 12. ovog zakona, bliže propisuje uslove i način proizvodnje i stavljanje u promet hrane za koju nisu propisani uslovi za kvalitet.

Kvalitet hrane za životinje

Član 56

Subjekti u poslovanju hranom za životinje dužni su da obezbede u svim fazama proizvodnje i prometa hrane za životinje koji su pod njihovom kontrolom, ispunjenost propisanih uslova za kvalitet, a za hranu za životinje za koju nisu propisani uslovi za kvalitet ispunjenost uslova za bezbednost hrane za životinje.

Ministar bliže propisuje uslove, način proizvodnje i stavljanja hrane za životinje u promet za koju nisu propisani uslovi za kvalitet.

Uslovi za kvalitet hrane za životinje

Član 57

Hranjenje životinja dozvoljeno je isključivo sa hranom za životinje koja zadovoljava propisane uslove za kvalitet.

Pod kvalitetom hrane za životinje podrazumevaju se njena fizička, hemijska, fizičko-hemijska i nutritivna svojstva.

Ministar bliže propisuje uslove u pogledu kvaliteta hrane za životinje, i to za:

- 1) kategorizaciju, fizička, hemijska, fizičko-hemijska i nutritivna svojstva;
- 2) fizička, hemijska, fizičko-hemijska i nutritivna svojstva sirovina, kao i vrstu i količinu sirovina;
- 3) elemente bitnih tehnoloških postupaka koji se primenjuju u proizvodnji i preradi.

XI NOVA HRANA

Pojam ostale hrane

Član 58

Nova hrana jeste hrana koja se nije u značajnoj meri koristila u ishrani ljudi, a pripada jednoj od sledećih kategorija:

- 1) hrana sa novom ili namerno izmenjenom molekulskom strukturom;
- 2) hrana koja se sastoji ili je izolovana iz mikroorganizama, gljiva ili algi;

3) hrana koja je proizvedena ili se sastoji od supstanci mineralnog porekla ili je iz njih izolovana;

4) hrana koja se sastoji ili je proizvedena od biljaka i životinja ili njihovih delova ili je iz njih izolovana, osim hrane dobijene tradicionalnim načinima razmnožavanja ili uzgoja za koje je poznato da se mogu bezbedno konzumirati;

5) hrana dobijena proizvodnim postupkom koji se do sada nije koristio, a izaziva znatne promene u sastavu ili strukturi hrane, što utiče na njenu prehrambenu vrednost, metabolizam ili nivo nepoželjnih supstanci za ishranu ljudi;

6) hrana koja se sastoji ili je proizvedena od kultura ćelija ili tkiva dobijenih od životinja, biljaka, mikroorganizama, gljiva ili algi ili je iz njih izolovana;

7) hrana koja se sastoji od sintetizovanih nanomaterijala;

8) vitamini, minerali i druge supstance koje se upotrebljavaju u skladu sa propisima koji uređuju oblast dodataka ishrani, dodavanje vitamina, minerala i drugih supstanci hrani, hrane za odojčad i malu decu, hrane za posebne medicinske namene i zamene za celodnevnu ishranu za osobe na dijeti za mršavljenje ukoliko su dobijeni proizvodnim postupkom koji se do sada nije koristio, a izaziva znatne promene u sastavu ili strukturi hrane što utiče na njenu prehrambenu vrednost, metabolizam ili nivo nepoželjnih supstanci ili sadrže sintetizovane nanomaterijale ili se od njih sastoje.

Nova hrana iz stava 1. ovog člana ne sme da:

1) predstavlja opasnost za zdravlje potrošača;

2) stvara zabludu kod potrošača;

3) se razlikuje od hrane koju bi po svojoj nameni trebalo da zameni, u meri koja dovodi u pitanje njenu prehrambenu vrednost.

Nova hrana ne uključuje prehrambene aditive, prehrambene arome, prehrambene enzimske preparate, pomoćna sredstva u proizvodnji (rastvarači za ekstrakciju) hrane i genetički modifikovanu hranu, koji su odobreni za upotrebu u hrani i hrani za životinje, u skladu sa posebnim propisima.

Čl. 59 i 60

(Brisano)

Stavljanje u promet nove hrane

Član 61

Kada se nova hrana stavlja u promet prvi put na teritoriji Republike Srbije, ili ako se takva hrana nađe u prometu, subjekt u poslovanju hranom mora imati dozvolu, u skladu sa odredbama ovog zakona i posebnih propisa.

Dozvolu iz stava 1. ovog člana za novu hranu rešenjem izdaje ministar nadležan za poslove zdravlja, a na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja Stručnog saveta, u skladu sa propisom kojim se uređuju uslovi za stavljanje u promet nove hrane.

Rešenje iz stava 2. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Ministarstvo nadležno za poslove zdravlja vodi evidenciju izdatih dozvola za stavljanje u promet nove hrane.

Član 62

(Brisano)

Označavanje nove hrane

Član 63

Nova hrana koja se stavlja u promet mora na deklaraciji, pored opštih zahteva za deklarisanje i označavanje iz člana 30. ovog zakona, da sadrži i dodatne podatke o svojstvima nove hrane.

XII HRANA SA OZNAKOM TRADICIONALNOG NAZIVA, IMENA POREKLA I GEOGRAFSKOG POREKLA

Oznaka hrane

Član 64

Hrana može da nosi oznaku: tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla, kao i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta, ako ispunjava uslove u skladu sa posebnim propisima.

Dodatni podaci u deklarisanju i označavanju hrane

Član 65

Hrana koja nosi oznaku: tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta, pored opštih zahteva za deklarisanje i označavanje iz člana 30. ovog zakona, mora da sadrži i dodatne podatke iz člana 64. ovog zakona.

Odredbe člana 64. i stava 1. ovog člana ne odnose se na jaka alkoholna pića, aromatizirana pića i vina.

Ministar propisuje oblik i sadržinu oznake: tradicionalnog naziva, imena porekla i geografskog porekla.

Vlada propisuje uslove, način i postupak označavanja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda nacionalnom oznakom višeg kvaliteta "srpski kvalitet", kontrolu usaglašenosti kvaliteta i posebnih svojstava proizvoda u postupku označavanja nacionalnom oznakom višeg kvaliteta "srpski kvalitet", izgled nacionalne oznake višeg kvaliteta "srpski kvalitet", kao i

način vođenja evidencije o označavanju proizvoda nacionalnom oznakom višeg kvaliteta "srpski kvalitet" i pravu korišćenja te oznake.

XIII PODACI I INFORMACIJE

Prikupljanje i korišćenje podataka

Član 66

Radi analize i praćenja bezbednosti hrane i hrane za životinje, Ministarstvo vodi baze podataka u skladu sa ovim zakonom i koristi podatke u skladu sa drugim propisanim bazama podataka, a na osnovu posebnih propisa.

Baze podataka vezane za bezbednost hrane i hrane za životinje moraju biti povezane sa Registrom poljoprivrednih gazdinstava, koje vodi Ministarstvo.

Ministarstvo uspostavlja mrežu Nacionalnih referentnih laboratorija koje obavljaju delatnost, u skladu sa ovim zakonom.

Način povezivanja baze podataka, način prikupljanja i korišćenja podataka iz drugih baza podataka, kao i način koordinacije i upravljanja mrežom Nacionalnih referentnih laboratorija uređuje se posebnim propisom, koji donosi ministar uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja.

Prosleđivanje podataka

Član 67

Ministarstvo može prosleđivati podatke iz svojih registara i baza podataka drugim državnim organima, organima lokalne samouprave, ako je to neophodno za donošenje pravno definisanih ciljeva, kao i imaocima javnih ovlašćenja ako je to u svrhu obezbeđivanja bezbednosti hrane i hrane za životinje.

Podatke iz baza podataka vezani za bezbednost hrane i hrane za životinje mogu koristiti pravno zainteresovana lica u skladu s propisima o zaštiti ličnih podataka, moraju biti korišćeni za svrhu za koju su dati i ne smeju biti prosleđeni drugim licima.

Informacioni sistemi

Član 68

Ministarstvo uspostavlja i održava informacione sisteme u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje.

Ministarstvo nadležno za poslove zdravlja, Stručni savet, Nacionalne referentne laboratorije i laboratorije iz člana 20. ovog zakona u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje dužni su da vode evidencije, spiskove i baze podataka, usklađene i povezane sa informacionim sistemom Ministarstva, i u obavezi su da ih čuvaju i ažuriraju.

Ministarstvo će osigurati usklađivanje i povezivanje informacionog sistema iz stava 1. ovog člana, sa drugim informacionim sistemima Ministarstva, ministarstva nadležnog za poslove

zdravlja, kao i sa međunarodnim informacionim sistemima u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje.

Ministar propisuje način povezivanja, uslove za čuvanje evidencija, spiskova i baza podataka.

XIV PLANSKI DOKUMENTI U OBLASTI BEZBEDNOSTI HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE, MONITORING, UZORKOVANJE I ANALIZA

Planovi službene kontrole i monitoring bezbednosti hrane i hrane za životinje

Član 69

Radi zaštite bezbednosti hrane i hrane za životinje ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja donosi planski dokument koji sadrži strukturu i organizaciju sistema kontrole hrane i hrane za životinje, ciljeve, prioritete kontrola, način, rokove i sredstva vršenja službenih kontrola, koordinaciju između nadležnih organa odgovornih za vršenje službenih kontrola u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja donosi program monitoringa bezbednosti hrane, odnosno hrane za životinje, kao i način i postupak službene kontrole, u skladu sa podelom nadležnosti iz člana 12. ovog zakona.

Program monitoringa iz stava 2. ovog člana sadrži naročito: potrebna sredstva za finansiranje programa; mere koje će se preduzeti u slučaju prisustva mikrobioloških, hemijskih i bioloških kontaminanata; strukturu organa i organizacija za sprovođenje programa i druge parametre od značaja za sprovođenje programa.

Program monitoringa iz stava 2. ovog člana donosi se do kraja tekuće za narednu godinu.

Sredstva za sprovođenje programa obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Uzorkovanje i ispitivanje

Član 70

Prilikom uzimanja uzoraka hrane ili hrane za životinje subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje dužan je da nadležnom inspektoru stavi besplatno na raspolaganje količinu uzoraka koja je neophodna za vršenje laboratorijskog ispitivanja, s tim što se uzorkovanje u toku službene kontrole vrši tako da stvara minimalne troškove za subjekte u poslovanju hranom.

Subjekti u poslovanju hranom i hranom za životinje čiji su proizvodi predmet uzimanja uzoraka i ispitivanja imaju pravo na dodatno stručno mišljenje (superanaliza) koje ne odlaže preduzimanje hitnih mera u slučaju iznenadne opasnosti.

Ministar, odnosno ministar nadležan za poslove zdravlja u skladu sa podelom nadležnosti iz člana 12. ovog zakona, bliže propisuje metode uzorkovanja i ispitivanja hrane i hrane za životinje u postupku službene kontrole.

Takse

Član 71

Subjekti u poslovanju hranom i hranom za životinje plaćaju taksu za izvršene službene kontrole u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima.

Izuzetno od stava 1. ovog člana taksa za izvršenu službenu kontrolu ne naplaćuje se ako se službena kontrola vrši kod subjekata u poslovanju hranom po zahtevu trećeg lica.

Sredstva ostvarena od taksi iz stava 1. ovog člana uplaćuju se na odgovarajući račun za uplatu javnih prihoda budžeta Republike Srbije.

XV NADZOR

Inspeksijski nadzor

Član 72

Nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja, u skladu sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje organizacija državne uprave i delokrug poslova, odnosno u skladu sa podelom nadležnosti iz člana 12. ovog zakona.

Inspeksijski nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona Ministarstvo vrši preko veterinarskih inspektora, fitosanitarnih inspektora i poljoprivrednih inspektora, a ministarstvo nadležno za poslove zdravlja preko sanitarnih inspektora.

Prava i dužnosti nadležnog inspektora

Član 73

U sprovođenju službenih kontrola nadležni inspektor Ministarstva ima pravo i dužnost da:

- 1) kontroliše da li svi subjekti i organi na koje se zakon odnosi preduzimaju mere u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje u skladu sa ovim zakonom;
- 2) proverava da li su subjekti u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje upisani u Centralni registar objekata iz člana 15. stav 1. ovog zakona;
- 3) proverava da li je pravno lice, preduzetnik, odnosno fizičko lice otpočelo da obavlja delatnost pre upisa u Centralni registar, odnosno u registar utvrđen posebnim propisom iz člana 15. stav 8. ovog zakona;
- 4) proverava da li su laboratorije i nacionalne laboratorije akreditovane i ovlašćene u skladu sa čl. 18, 19a i 20. ovog zakona;
- 5) kontroliše bezbednost hrane u prometu iz člana 25. stav 1. ovog zakona;
- 6) kontroliše uslove u svakoj fazi proizvodnje, prerade i prometa hrane, kao i pripreme hrane u skladu sa njenom namenom (član 26. stav 1. tačka 1));

- 7) kontroliše dostupnost informacija potrošaču, uključujući i međunarodne potvrde (sertifikate) i ostala dokumenta koja prate hranu u prometu, kao i podatke na deklaraciji koji se odnose na sprečavanje specifičnih štetnih delovanja pojedinih vrsta ili kategorija hrane na zdravlje ljudi (član 26. stav 1. tačka 2));
- 8) kontroliše preduzimanje naređenih mera u slučaju osnovane sumnje, ograničenja ili zabrane i povlačenja te hrane iz prometa do otklanjanja sumnje na njenu bezbednost (član 27. stav 1);
- 9) kontroliše preduzimanje naređenih mera u slučaju kada se utvrdi da hrana nije bezbedna, ograničenja ili zabrane i povlačenja te hrane iz prometa u skladu sa zakonom (član 27. stav 2);
- 10) kontroliše bezbednost hrane za životinje u prometu iz člana 28. stav 1. ovog zakona;
- 11) kontroliše bezbednost hrane za životinje kojom se hrane životinje, koje služe za proizvodnju hrane (član 28. stav 2);
- 12) kontroliše uslove za bezbednost hrane za životinje, u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisom o hrani za životinje (član 28. stav 4);
- 13) kontroliše preduzimanje naređenih mera u slučaju osnovane sumnje, ograničenja ili zabrane i povlačenja hrane za životinje iz prometa do otklanjanja sumnje na njenu bezbednost (član 29. stav 1);
- 14) kontroliše preduzimanje naređenih mera u slučaju kada se utvrdi da hrana za životinje nije bezbedna, ograničenja ili zabrane i povlačenja te hrane iz prometa, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima (član 29. stav 2);
- 15) kontroliše preduzimanje mera u skladu sa članom 29. stav 3. ovog zakona;
- 16) kontroliše da li je hrana i hrana za životinje koja se stavlja u promet označena, deklarirana, oglasna i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima (član 30. stav 1);
- 17) kontroliše da li je označavanje, deklarisanje, oglašavanje i izlaganje hrane ili hrane za životinje izvršeno, u skladu sa ovim zakonom i na način koji ne dovodi potrošača u zabludu (član 30. stav 2);
- 18) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom obezbedio uslove u svim fazama proizvodnje i prometa hrane i hrane za životinje, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima (član 31);
- 19) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa obezbedio sledljivost (član 32. stav 1);
- 20) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje uspostavio kontrolne sisteme za identifikaciju svakog subjekta od kog nabavlja i koga snabdeva hranom, hranom za životinje, životinjama koje služe za proizvodnju hrane ili bilo koju supstancu koja se ugrađuje ili se očekuje da će biti ugrađena u tu hranu ili hranu za životinje (član 32. stav 2);

- 21) kontroliše da li subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje ima uspostavljen sistem i procedure koje obezbeđuju dostupnost podataka o sledljivosti (član 32. stav 3);
- 22) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom pokrenuo postupak za povlačenje hrane iz prometa za koju se osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje ili prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane, odnosno da li je o tome obavestio ministarstvo nadležno za poslove zdravlja (član 33. stav 1);
- 23) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom koja je došla do potrošača na efikasan i precizan način informisao potrošača o razlogu povlačenja hrane i da li je ako je to neophodno zahtevao od potrošača povraćaj hrane koja mu je isporučena (član 33. stav 2);
- 24) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom odgovoran za promet na malo i distribuciju hrane pokrenuo postupak za povlačenje predmetne hrane iz prometa na osnovu informacije o povredi propisanih uslova (član 33. stav 3);
- 25) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom pružio informacije o sledljivosti hrane i da li saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu kao i Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja (član 33. stav 4);
- 26) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom postupio u skladu sa članom 33. stav 5. ovog zakona i o tome obavestio Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja;
- 27) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom za životinje pokrenuo postupak za povlačenje hrane za životinje iz prometa za koju se osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje ili prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane, odnosno da li je o tome obavestio Ministarstvo (član 34. stav 1);
- 28) kontroliše da li je proizvodna partija, serija ili pošiljka hrane za životinje koja ne zadovoljava uslove bezbednosti hrane za životinje uništena, odnosno da li je sa tom hranom postupljeno u skladu sa članom 34. stav 2. ovog zakona;
- 29) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom za životinje koja je došla do vlasnika ili držaoca životinje na efikasan i precizan način informisao vlasnika ili držaoca životinje o razlogu povlačenja hrane za životinje i da li je ako je to neophodno zahtevao od vlasnika ili držaoca životinje povraćaj hrane za životinje koja mu je isporučena (član 34. stav 3);
- 30) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom za životinje odgovoran za promet na malo i distribuciju hrane za životinje pokrenuo postupak za povlačenje predmetne hrane iz prometa na osnovu informacije o povredi propisanih uslova (član 34. stav 4);
- 31) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom za životinje pružio informacije o sledljivosti hrane za životinje i da li saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvo (član 34. stav 5);
- 32) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom za životinje postupio u skladu sa članom 34. stav 6. ovog zakona i o tome obavestio Ministarstvo;

33) kontroliše da li su propisane mere za bezbednost hrane i hrane za životinje prilagođene karakterističnim područjima koje mogu da utiču na bezbednost hrane i hrane za životinje, odnosno da li postupa u skladu sa članom 36. stav 2. ovog zakona;

34) kontroliše da li hrana ili hrana za životinje koja se uvozi radi stavljanja u promet u Republiku Srbiju ispunjava uslove u skladu s propisima o hrani ili uslove koje je Republika Srbija priznala kao istovetne (član 37. stav 1);

35) kontroliše da li su podaci koji se odnose na rizik po zdravlje čiji je uzrok hrana ili hrana za životinje dostupni svim učesnicima u sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja, kao i javnosti (član 40);

36) kontroliše da li su svi učesnici u sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja u okviru svoje nadležnosti obavestili Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja o pojavi rizika (član 41. stav 2);

37) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom obezbedio u svim fazama proizvodnje i prometa hrane ispunjenost propisanih uslova u vezi sa higijenom hrane (član 45. stav 1);

38) kontroliše da li lica na radnim mestima u proizvodnji ili prometu hrane koja rukuju i dolaze u dodir sa hranom imaju osnovna znanja o higijeni hrane i o ličnoj higijeni, odnosno da li nose radnu odeću i obuću (član 45. stav 2);

39) kontroliše da li su subjekti u poslovanju hranom uspostavili sistem za osiguranje bezbednosti hrane u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane, osim na nivou primarne proizvodnje u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP (član 47. stav 1);

40) kontroliše da li subjekt u poslovanju hranom koristi uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP (član 48. stav 1);

41) kontroliše da li subjekt u poslovanju hranom ima u radnom odnosu na neodređeno vreme odgovorno lice za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP (član 48. stav 2);

42) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom za životinje obezbedio u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje ispunjenost propisanih uslova u vezi sa higijenom hrane za životinje (član 50);

43) kontroliše da li su subjekti u poslovanju hranom za životinje uspostavili sistem za osiguranje bezbednosti hrane za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje, osim na nivou primarne proizvodnje i prevoza u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP (član 52. stav 1);

44) kontroliše da li subjekt u poslovanju hranom za životinje koristi uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP (član 53. stav 1);

45) proverava da li subjekt u poslovanju hranom za životinje ima u radnom odnosu na neodređeno vreme odgovorno lice za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP (član 53. stav 2);

46) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom obezbedio u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa ispunjenost uslova za kvalitet a za hranu za koju nisu propisani uslovi za kvalitet da li ispunjava uslove o bezbednosti hrane (član 55. stav 1);

47) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom za životinje obezbedio u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa ispunjenost uslova za kvalitet, a za hranu za životinje za koju nisu propisani uslovi za kvalitet da li ispunjava uslove o bezbednosti hrane (član 56. stav 1);

48) kontroliše da li hrana za životinje kojom se hrane životinje zadovoljava propisane uslove za kvalitet (član 57. stav 1);

49) kontroliše da li hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata" kao i druge nacionalne šeme kvaliteta ispunjava uslove, u skladu sa posebnim propisima (član 64);

50) kontroliše da li hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata" kao i druge nacionalne šeme kvaliteta pored opštih zahteva za deklarisanje i označavanje iz člana 30. ovog zakona sadrži i dodatne podatke iz člana 64. ovog zakona (član 65. stav 1);

51) kontroliše izvršavanje mera po ovom zakonu.

U vršenju poslova inspekcijuskog nadzora sanitarni inspektor, pored ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijuski nadzor sanitarnog inspektora, ima pravo i dužnost da:

1) kontroliše da li svi subjekti i organi na koje se zakon odnosi preduzimaju mere u oblasti bezbednosti hrane, u skladu sa ovim zakonom;

2) proverava da li su laboratorije i nacionalne laboratorije akreditovane i ovlašćene u skladu sa čl. 18, 19a i 20. ovog zakona;

3) kontroliše bezbednost hrane u prometu iz člana 25. stav 1. ovog zakona;

4) kontroliše uslove u svakoj fazi proizvodnje, prerade i prometa hrane, kao i pripreme hrane u skladu sa njenom namenom (član 26. stav 1. tačka 1));

5) kontroliše dostupnost informacija potrošaču, uključujući i međunarodne potvrde (sertifikate) i ostala dokumenta koja prate hranu u prometu, kao i podatke na deklaraciji koji se odnose na sprečavanje specifičnih štetnih delovanja pojedinih vrsta ili kategorija hrane na zdravlje ljudi (član 26. stav 1. tačka 2));

6) kontroliše preduzimanje naređenih mera u slučaju osnovane sumnje, ograničenja ili zabrane i povlačenja te hrane iz prometa do otklanjanja sumnje na njenu bezbednost (član 27. stav 1);

7) kontroliše preduzimanje naređenih mera u slučaju kada se utvrdi da hrana nije bezbedna, ograničenja ili zabrane i povlačenja te hrane iz prometa u skladu sa zakonom (član 27. stav 2);

8) kontroliše da li je hrana koja se stavlja u promet označena, deklarirana, oglašena i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima (član 30. stav 1);

- 9) kontroliše da li je označavanje, deklarisanje, oglašavanje i izlaganje hrane izvršeno, u skladu sa ovim zakonom i na način koji ne dovodi potrošača u zabludu (član 30. stav 2);
- 10) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom obezbedio uslove u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima (član 31);
- 11) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom u fazi proizvodnje, prerade i distribucije obezbedio sledljivost (član 32. stav 1);
- 12) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom uspostavio kontrolne sisteme za identifikaciju snabdevanja hranom ili bilo koju supstancu koja se ugrađuje ili se očekuje da će biti ugrađena u tu hranu (član 32. stav 2);
- 13) kontroliše da li subjekt u poslovanju hranom ima uspostavljen sistem i procedure koje obezbeđuju dostupnost podataka o sledljivosti (član 32. stav 3);
- 14) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom pokrenuo postupak za povlačenje hrane iz prometa za koju se osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade ili prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane, odnosno da li je o tome obavestio Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja (član 33. stav 1);
- 15) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom koja je došla do potrošača na efikasan i precizan način informisao potrošača o razlogu povlačenja hrane i da li je ako je to neophodno zahtevao od potrošača povraćaj hrane koja mu je isporučena (član 33. stav 2);
- 16) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom odgovoran za promet na malo i distribuciju hrane pokrenuo postupak za povlačenje predmetne hrane iz prometa na osnovu informacije o povredi propisanih uslova (član 33. stav 3);
- 17) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom pružio informacije o sledljivosti hrane i da li saraduje na aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja (član 33. stav 4);
- 18) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom postupio u skladu sa članom 33. stav 5. ovog zakona i o tome obavestio Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja;
- 19) kontroliše da li su propisane mere za bezbednost hrane prilagođene karakterističnim područjima koje mogu da utiču na bezbednost hrane, odnosno da li postupa u skladu sa članom 36. stav 2. ovog zakona;
- 20) kontroliše da li su podaci koji se odnose na rizik po zdravlje čiji su uzrok hrana dostupni svim učesnicima u sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja, kao i javnosti (član 40. stav 1);
- 21) kontroliše da li su svi učesnici u sistemu brzog obaveštavanja i uzbunjivanja u okviru svoje nadležnosti obavestili Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja o pojavi rizika (član 41. stav 2);

- 22) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom obezbedio u svim fazama proizvodnje i prometa hrane ispunjenost propisanih uslova u vezi sa higijenom hrane (član 45. stav 1);
- 23) kontroliše da li lica na radnim mestima u proizvodnji ili prometu hrane koja rukuju i dolaze u dodir sa hranom imaju osnovna znanja o higijeni hrane i o ličnoj higijeni, odnosno da li nose radnu odeću i obuću (član 45. stav 2);
- 24) kontroliše da li su subjekti u poslovanju hranom uspostavili sistem za osiguranje bezbednosti hrane u svim fazama proizvodnje i prometa hrane, osim na nivou primarne proizvodnje u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP (član 47. stav 1);
- 25) kontroliše da li subjekt u poslovanju hranom koristi uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP (član 48. stav 1);
- 26) kontroliše da li subjekt u poslovanju hranom ima u radnom odnosu na neodređeno vreme odgovorno lice za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP (član 48. stav 2);
- 27) kontroliše da li je subjekt u poslovanju hranom obezbedio u fazi proizvodnje i prometa ispunjenost uslova, a za hranu za koju nisu propisani uslovi za kvalitet da li ispunjava uslove o bezbednosti hrane (član 55. stav 1);
- 28) kontroliše da li subjekt u poslovanju novom hranom za stavljanje prvi put u promet te hrane ima dozvolu (član 61. stav 1);
- 29) kontroliše da li hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta ispunjava uslove u skladu sa posebnim propisima (član 64);
- 30) kontroliše da li hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta pored opštih zahteva za deklarisanje i označavanje iz člana 30. ovog zakona sadrži i dodatne podatke iz člana 64. ovog zakona (član 65. stav 1);
- 31) kontroliše izvršavanje mera po ovom zakonu.

Mere koje nalaže nadležni inspektor Ministarstva

Član 74

U vršenju poslova iz člana 73. ovog zakona nadležni inspektor Ministarstva je ovlašćen i dužan da:

- 1) naredi povlačenje iz prometa hrane i hrane za životinje koja nije bezbedna;
- 2) naredi ograničenje ili zabrani promet hrane i hrane za životinje, odnosno povlačenje hrane i hrane za životinje iz prometa do otklanjanja opasnosti, odnosno sumnji u njenu bezbednost;
- 3) naredi uništavanje hrane i hrane za životinje koja nije bezbedna na propisan način;

- 4) naredi obradu, odnosno osposobljavanje hrane i hrane za životinje na propisan način;
- 5) zabrani reklamiranje i označavanje hrane i hrane za životinje na način koji može da dovede u zabludu potrošača;
- 6) zabrani upotrebu objekta, prostorije, opreme i prevoznih sredstava kada ne ispunjavaju propisane zahteve;
- 7) zabrani upotrebu materijala, ambalaže i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom i hranom za životinje koji bi mogli da ugroze zdravlje ljudi i životinja i dovedu do neprihvatljivih promena u sastavu hrane i hrane za životinje ili do promena senzornih svojstava pod uobičajenim i predviđenim uslovima upotrebe;
- 8) naredi ograničenje ili zabranu prometa do otklanjanja nedostataka, ako hrana i hrana za životinje nije označena, deklarirana, oglašena i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima;
- 9) naredi ograničenje ili zabranu prometa do otklanjanja nedostataka ako subjekt u poslovanju hranom postupi suprotno odredbama člana 55. stav 1. ovog zakona;
- 10) podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka i prijavu za privredni prestup zbog kršenja odredbi ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega;
- 11) naredi druge mere i preduzme druge radnje, u skladu sa ovim zakonom.

Mere iz stava 1. tač. 1)-9) i tačka 11) ovog člana nalažu se rešenjem nadležnog inspektora.

Pored upravnih mera i radnji iz stava 1. ovog člana nadležni granični inspektor koji sprovodi službenu kontrolu na graničnom prelazu ili u carinskom skladištu obavezan je da preduzima i sledeće upravne mere i radnje:

1) zabrani uvoz, izvoz ili provoz pošiljki životinja, hrane i hrane za životinje ako:

(1) pošiljka ili prevozno sredstvo ne ispunjava propisane uslove,

(2) pošiljka hrane i hrane za životinje nije bezbedna,

(3) pošiljku ne prati propisana dokumentacija i sertifikat na osnovu kojeg se može utvrditi identitet pošiljke;

2) privremeno zabrani uvoz, izvoz ili provoz pošiljke životinja, hrane i hrane za životinje ako treba otkloniti nedostatke na pošiljci i u pratećoj dokumentaciji ili ako posumnja u bezbednost pošiljke, u skladu s analizom rizika;

3) zabrani upotrebu i korišćenje objekata za skladištenje hrane i hrane za životinje na graničnim prelazima i na mestima carinjenja, ako ne ispunjavaju propisane uslove;

4) zabrani upotrebu hrane i hrane za životinje ako ne ispunjava propisane uslove u pogledu bezbednosti;

5) zabrani upotrebu prevoznih sredstava za prevoz pošiljki životinja, hrane i hrane za životinje ako ne ispunjavaju propisane uslove;

6) naredi uništavanje pošiljke hrane i hrane za životinje za koje se utvrdi da nije bezbedna, odnosno naredi vraćanje pošiljke isporučiocu na zahtev uvoznika;

7) podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka i prijavu za privredni prestup zbog kršenja odredbi ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega;

8) naredi preduzimanje i drugih mera, u skladu sa ovim zakonom i obavezama po međunarodnim ugovorima o bezbednosti hrane.

Mere iz stava 3. tač. 1)-6) i tačka 8) ovog člana nalažu se rešenjem nadležnog graničnog inspektora.

Troškovi nastali sprovođenjem mere uništavanja, odnosno vraćanja nebezbedne pošiljke hrane i hrane za životinje padaju na teret stranke, odnosno uvoznika.

Čl. 75 i 76

(Brisano)

Mere koje nalaže sanitarni inspektor

Član 77

U vršenju poslova iz člana 73. ovog zakona sanitarni inspektor, u skladu sa podelom nadležnosti iz člana 12. ovog zakona je ovlašćen i dužan da:

1) naredi povlačenje iz prometa hrane koja nije bezbedna;

2) naredi ograničenje ili zabranu prometa, odnosno povlačenje hrane iz prometa do otklanjanja opasnosti, odnosno sumnje u njenu bezbednost;

3) naredi uništavanje hrane koja nije bezbedna u skladu sa ovim zakonom;

4) zabrani reklamiranje i označavanje hrane na način koji može da dovede u zabludu potrošača u pogledu sastava, svojstva ili dejstva hrane ili pripisivanje lekovitog svojstva;

5) zabrani upotrebu objekata, prostorija, opreme i prevoznih sredstava kada ne ispunjavaju propisane uslove, u skladu sa ovlašćenjima iz člana 12. ovog zakona;

6) zabrani upotrebu materijala, ambalaže i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom koji bi mogli da ugroze zdravlje ljudi i dovedu do neprihvatljivih promena u sastavu hrane;

7) naredi povlačenje iz prometa hrane koja ne ispunjava zahteve propisane za bezbednost hrane;

8) zabrani rad licima koja rukuju hranom i dolaze u kontakt sa hranom koja ne poseduje propisane dokaze o zdravstvenim pregledima;

- 9) zabrani uvoz hrane koja nije bezbedna i naredi da se vrati pošiljaocu;
- 10) zabrani uvoz hrane i naredi uništenje hrane, ako nije bezbedna a ne može da se vrati pošiljaocu;
- 11) podnosi zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, prijavu za privredni prestup i prijavu za krivično delo zbog kršenja odredbi ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega;
- 12) naredi druge mere i preduzme druge radnje, u skladu sa ovim zakonom.

Mere iz stava 1. tač. od 1) do 10) i tačka 12) ovog člana nalažu se rešenjem sanitarnog inspektora.

Troškovi nastali sprovođenjem mere uništavanja, odnosno vraćanja nebezbedne pošiljke hrane padaju na teret stranke.

Nadležnost za rešavanje o žalbi

Član 78

Na rešenje nadležnog inspektora može se izjaviti žalba ministru, odnosno ministru nadležnom za poslove zdravlja u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

XV KAZNENE ODREDBE

Privredni prestup

Član 79

Novčanom kaznom od 300.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice, ako:

- 1) se bavi proizvodnjom i prometom hrane i hrane za životinje, a nije upisano u Centralni registar objekata (član 15. stav 1);
- 2) ne podnese prijavu za upis u Centralni registar, a bavi se proizvodnjom hrane i hrane za životinje, za koje nije predviđeno utvrđivanje ispunjenosti uslova za obavljanje određene delatnosti (član 15. stav 7);
- 3) je otpočelo obavljanje delatnosti pre upisa u Centralni registar, odnosno u registar utvrđen posebnim propisom (član 15. stav 8);
- 4) stavi u promet hranu koja nije bezbedna (član 25. stav 1);
- 5) stavi u promet hranu za životinje koja nije bezbedna (član 28. stav 1);
- 6) hrani životinje koje služe za proizvodnju hrane, hranom za životinje koja nije bezbedna (član 28. stav 2);

7) ne obezbedi da hrana i hrana za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa ispunjava uslove propisane ovim zakonom i drugim posebnim propisima ili ne dokaže ispunjenost tih uslova (član 31);

8) nema uspostavljen sistem i procedure koje obezbeđuju dostupnost podataka o sledljivosti (član 32. stav 3);

9) u svim fazama proizvodnje i prometa hrane ne obezbedi propisane uslove u vezi sa higijenom hrane (član 45. stav 1);

10) ne uspostavi sistem za osiguranje bezbednosti hrane u svim fazama proizvodnje i prometa hrane osim na nivou primarne proizvodnje, u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP (član 47. stav 1);

11) u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje ne obezbedi propisane uslove u vezi sa higijenom hrane za životinje (član 50);

12) ne uspostavi sistem za osiguranje bezbednosti hrane za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa hrane za životinje osim na nivou primarne proizvodnje i prevoza u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP (član 52. stav 1);

13) u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa ne obezbedi propisane uslove za kvalitet hrane (član 55. stav 1);

14) u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa ne obezbedi propisane uslove za kvalitet hrane za životinje (član 56. stav 1);

15) hrani životinje hranom za životinje koja ne zadovoljava propisane uslove za kvalitet (član 57. stav 1);

16) prvi put stavlja u promet novu hranu na teritoriji Republike Srbije ili se takva hrana nađe u prometu, a nema dozvolu (član 61. stav 1);

17) ne postupi po rešenju inspektora u skladu sa ovim zakonom.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Za radnje iz stava 1. ovog člana pored novčane kazne može se izreći i zaštitna mera zabrane pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću, odnosno zaštitna mera zabrane odgovornom licu da vrši određene dužnosti, u trajanju od šest meseci do sedam godina.

Prekršaj pravnog lica

Član 80

Novčanom kaznom od 150.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) stavlja u promet hranu i hranu za životinje koja nije označena, deklarirana, oglašena i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisom (član 30. stav 1);

- 2) ne postupi u skladu sa članom 30. stav 2. ovog zakona čime dovodi potrošača u zabludu;
- 3) ne postupi u skladu sa članom 32. stav 2. ovog zakona;
- 4) hrana ili hrana za životinje koju stavlja u promet ili postoji verovatnoća da će je staviti u promet nije na odgovarajući način označena i evidentirana radi identifikacije i sledljivosti (član 32. stav 4);
- 5) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane iz prometa i o tome ne obavesti Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja u slučaju kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, a osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje i prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane (član 33. stav 1);
- 6) ne postupi u skladu sa članom 33. stav 2. ovog zakona;
- 7) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane iz prometa na malo i distribucije hrane na osnovu informacije o povredi propisanih uslova za bezbednost hrane (član 33. stav 3);
- 8) ne pruža informacije koje se odnose na sledljivost hrane i ne saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvu, odnosno ministarstvu nadležnom za poslove zdravlja (član 33. stav 4);
- 9) osnovano sumnja ili utvrdi da hrana koju je stavilo u promet može biti štetna za zdravlje ljudi, a o tome, kao i o preduzetim merama ne obavesti Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja (član 33. stav 5);
- 10) sprečava bilo koje lice da saraduje sa Ministarstvom, odnosno ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja (član 33. stav 6);
- 11) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane za životinje iz prometa i o tome ne obavesti Ministarstvo u slučaju kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, a osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje i prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane za životinje (član 34. stav 1);
- 12) ne postupi u skladu sa članom 34. stav 2. ovog zakona;
- 13) na efikasan i precizan način ne informiše vlasnike ili držaoce životinja o razlogu povlačenja hrane za životinje i ako ne zahteva povraćaj hrane za životinje koja im je već isporučena, ako je to neophodno (član 34. stav 3);
- 14) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane za životinje iz prometa na malo i distribucije hrane za životinje na osnovu informacije o povredi propisanih uslova za bezbednost hrane za životinje (član 34. stav 4);
- 15) ne pruži informacije koje se odnose na sledljivost hrane za životinje i ne saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvo (član 34. stav 5);

- 16) osnovano sumnja ili utvrdi da hrana za životinje koju je stavio u promet može biti štetna za zdravlje životinja, a o tome kao i o preduzetim merama ne obavesti Ministarstvo (član 34. stav 6);
- 17) sprečava bilo koje lice da saraduje sa Ministarstvom (član 34. stav 7);
- 18) lica na radnim mestima u proizvodnji ili prometu hrane koja rukuju i dolaze u dodir sa hranom nemaju osnovna znanja o higijeni hrane i o ličnoj higijeni, odnosno ne nose radnu odeću i obuću (član 45. stav 2);
- 19) ne koristi uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP (član 48. stav 1);
- 20) nema u stalnom radnom odnosu odgovorno lice za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP (član 48. stav 2);
- 21) ne koristi uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP (član 53. stav 1);
- 22) nema u stalnom radnom odnosu odgovorno lice za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP (član 53. stav 2);
- 23) (*brisana*)
- 24) ne postupi u skladu sa članom 63. ovog zakona;
- 25) hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta ne ispunjava uslove, u skladu sa posebnim propisima (član 64);
- 26) hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta pored opštih zahteva za deklarisanje i označavanje ne sadrži i dodatne podatke iz člana 64. ovog zakona (član 65. stav 1);
- 27) prilikom uzimanja uzoraka hrane ili hrane za životinje ne stavi besplatno na raspolaganje potrebne količine uzoraka radi laboratorijskog ispitivanja, nadležnom inspektoru (član 70. stav 1).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 20.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Prekršaj preduzetnika

Član 81

Novčanom kaznom od 250.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik, ako:

- 1) se bavi proizvodnjom i prometom hrane i hrane za životinje, a nije upisan u Centralni registar objekata (član 15. stav 1);

- 2) ne podnese prijavu za upis u Centralni registar, a bavi se proizvodnjom hrane i hrane za životinje, za koje nije predviđeno utvrđivanje ispunjenosti uslova za obavljanje određene delatnosti (član 15. stav 7);
- 3) je otpočeo obavljanje delatnosti pre upisa u Centralni registar, odnosno u registar utvrđen posebnim propisom (član 15. stav 8);
- 4) stavi u promet hranu koja nije bezbedna (član 25. stav 1);
- 5) stavi u promet hranu za životinje koja nije bezbedna (član 28. stav 1);
- 6) hrani životinje koje služe za proizvodnju hrane, hranom za životinje koja nije bezbedna (član 28. stav 2);
- 7) ne obezbedi da hrana i hrana za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa ispunjava uslove propisane ovim zakonom i drugim posebnim propisima ili ne dokaže ispunjenost tih uslova (član 31);
- 8) nema uspostavljen sistem i procedure koje obezbeđuju dostupnost podataka o sledljivosti (član 32. stav 3);
- 9) u svim fazama proizvodnje i prometa hrane ne obezbedi propisane uslove u vezi sa higijenom hrane (član 45. stav 1);
- 10) ne uspostavi sistem za osiguranje bezbednosti hrane u svim fazama proizvodnje i prometa hrane, osim na nivou primarne proizvodnje, u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP (član 47. stav 1);
- 11) u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje ne obezbedi propisane uslove u vezi sa higijenom hrane za životinje (član 50);
- 12) ne uspostavi sistem za osiguranje bezbednosti hrane za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa hrane za životinje, osim na nivou primarne proizvodnje i prevoza u skladu sa principima dobre proizvođačke i higijenske prakse i HACCP (član 52. stav 1);
- 13) u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa ne obezbedi propisane uslove za kvalitet hrane (član 55. stav 1);
- 14) u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa ne obezbedi propisane uslove za kvalitet hrane za životinje (član 56. stav 1);
- 15) hrani životinje hranom za životinje koja ne zadovoljava propisane zahteve za kvalitet (član 57. stav 1);
- 16) prvi put stavlja u promet novu hranu na teritoriji Republike Srbije ili se takva hrana nađe u prometu, a nema dozvolu (član 61. stav 1);
- 17) ne postupi po rešenju inspektora u skladu sa ovim zakonom.

Član 82

Novčanom kaznom od 50.000 do 400.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik, ako:

- 1) stavlja u promet hranu i hranu za životinje koja nije označena, deklarirana, oglašena i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisom (član 30. stav 1);
- 2) ne postupi u skladu sa članom 30. stav 2. ovog zakona čime dovodi potrošača u zabludu;
- 3) ne postupi u skladu sa članom 32. stav 2. ovog zakona;
- 4) hrana ili hrana za životinje koju stavlja u promet ili postoji verovatnoća da će je staviti u promet nije na odgovarajući način označena i evidentirana radi identifikacije i sledljivosti (član 32. stav 4);
- 5) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane iz prometa i o tome ne obavesti Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja u slučaju kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, a osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje i prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane (član 33. stav 1);
- 6) ne postupi u skladu sa članom 33. stav 2. ovog zakona;
- 7) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane iz prometa na malo i distribucije hrane na osnovu informacije o povredi propisanih uslova za bezbednost hrane (član 33. stav 3);
- 8) ne pruža informacije koje se odnose na sledljivost hrane i ne saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvu, odnosno ministarstvu nadležnom za poslove zdravlja (član 33. stav 4);
- 9) osnovano sumnja ili utvrdi da hrana koju je stavio u promet može biti štetna za zdravlje ljudi, a o tome kao i o preduzetim merama ne obavesti Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja (član 33. stav 5);
- 10) sprečava bilo koje lice da saraduje sa Ministarstvom, odnosno ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja (član 33. stav 6);
- 11) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane za životinje iz prometa i o tome ne obavesti Ministarstvo u slučaju kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, a osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje i prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane za životinje (član 34. stav 1);
- 12) ne postupi u skladu sa članom 34. stav 2. ovog zakona;
- 13) na efikasan i precizan način ne informiše vlasnike ili držaoce životinja o razlogu povlačenja hrane za životinje i ako ne zahteva povraćaj hrane za životinje koja im je već isporučena, ako je to neophodno (član 34. stav 3);
- 14) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane za životinje iz prometa na malo i distribucije hrane za životinje na osnovu informacije o povredi propisanih uslova za bezbednost hrane za životinje (član 34. stav 4);

- 15) ne pruži informacije koje se odnose na sledljivost hrane za životinje i ne saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvo (član 34. stav 5);
- 16) osnovano sumnja ili utvrdi da hrana za životinje koju je stavio u promet može biti štetna za zdravlje životinja, a o tome kao i o preduzetim merama ne obavesti Ministarstvo (član 34. stav 6);
- 17) sprečava bilo koje lice da saraduje sa Ministarstvom (član 34. stav 7);
- 18) ne koristi uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP (član 48. stav 1);
- 19) nema u stalnom radnom odnosu odgovorno lice za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP (član 48. stav 2);
- 20) ne koristi uputstvo za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primenu HACCP (član 53. stav 1);
- 21) nema u stalnom radnom odnosu odgovorno lice za sprovođenje dobre proizvođačke i higijenske prakse i primenu HACCP (član 53. stav 2);
- 22) (*brisana*)
- 23) ne postupi u skladu sa članom 63. ovog zakona;
- 24) hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta ne ispunjava uslove, u skladu sa posebnim propisima (član 64);
- 25) hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta pored opštih zahteva za deklarisanje i označavanje ne sadrži i dodatne podatke iz člana 64. ovog zakona (član 65. stav 1);
- 26) prilikom uzimanja uzoraka hrane ili hrane za životinje ne stavi besplatno na raspolaganje potrebne količine uzoraka radi laboratorijskog ispitivanja, nadležnom inspektoratu (član 70. stav 1).

Prekršaj fizičkog lica

Član 83

Novčanom kaznom od 30.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) se bavi proizvodnjom i prometom hrane i hrane za životinje, a nije upisano u Centralni registar objekata (član 15. stav 3);

- 2) ne podnese prijavu za upis u Centralni registar, a bavi se proizvodnjom hrane i hrane za životinje, za koje nije predviđeno utvrđivanje ispunjenosti uslova za obavljanje određene delatnosti (član 15. stav 7);
- 3) je otpočelo obavljanje delatnosti pre upisa u Centralni registar, odnosno u registar utvrđen posebnim propisom (član 15. stav 8);
- 4) stavi u promet hranu koja nije bezbedna (član 25. stav 1);
- 5) stavi u promet hranu za životinje koja nije bezbedna (član 28. stav 1);
- 6) hrani životinje koje služe za proizvodnju hrane, hranom za životinje koja nije bezbedna (član 28. stav 2);
- 7) ne obezbedi da hrana i hrana za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa ispunjava uslove propisane ovim zakonom i drugim posebnim propisima ili ne dokaže ispunjenost tih uslova (član 31);
- 8) nema uspostavljen sistem i procedure koje obezbeđuju dostupnost podataka o sledljivosti (član 32. stav 3);
- 9) u svim fazama proizvodnje i prometa hrane ne obezbedi propisane uslove u vezi sa higijenom hrane (član 45. stav 1);
- 10) lica na radnim mestima u proizvodnji ili prometu hrane koja rukuju i dolaze u dodir sa hranom nemaju osnovna znanja o higijeni hrane i o ličnoj higijeni, odnosno ne nose radnu odeću i obuću (član 45. stav 2);
- 11) u svim fazama proizvodnje i prometa hrane za životinje ne obezbedi propisane uslove u vezi sa higijenom hrane za životinje (član 48);
- 12) u svim fazama proizvodnje i prometa ne obezbedi propisane uslove za kvalitet hrane (član 55. stav 1);
- 13) u svim fazama proizvodnje i prometa ne obezbedi propisane uslove za kvalitet hrane za životinje (član 56. stav 1);
- 14) prvi put stavlja u promet novu hranu na teritoriji Republike Srbije ili se takva hrana nađe u prometu, a nema dozvolu (član 61. stav 1);
- 15) ne postupi po rešenju inspektora u skladu sa ovim zakonom.

Član 84

Novčanom kaznom od 5.000 do 30.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) stavlja u promet hranu i hranu za životinje koja nije označena, deklarirana, oglašena i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisom (član 30. stav 1);
- 2) ne postupi u skladu sa članom 30. stav 2. ovog zakona čime dovodi potrošača u zabludu;

- 3) ne postupi u skladu sa članom 32. stav 2. ovog zakona;
- 4) hrana ili hrana za životinje koju stavlja u promet ili postoji verovatnoća da će je staviti u promet nije na odgovarajući način označena i evidentirana radi identifikacije i sledljivosti (član 32. stav 4);
- 5) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane iz prometa i o tome ne obavesti Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja u slučaju kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, a osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje i prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane (član 33. stav 1);
- 6) ne postupi u skladu sa članom 33. stav 2. ovog zakona;
- 7) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane iz prometa na malo i distribucije hrane na osnovu informacije o povredi propisanih uslova za bezbednost hrane (član 33. stav 3);
- 8) ne pruža informacije koje se odnose na sledljivost hrane i ne saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvu, odnosno ministarstvu nadležnom za poslove zdravlja (član 33. stav 4);
- 9) osnovano sumnja ili utvrdi da hrana koju je stavio u promet može biti štetna za zdravlje ljudi, a o tome kao i o preduzetim merama ne obavesti Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zdravlja (član 33. stav 5);
- 10) sprečava bilo koje lice da saraduje sa Ministarstvom, odnosno ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja (član 33. stav 6);
- 11) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane za životinje iz prometa i o tome ne obavesti Ministarstvo u slučaju kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, a osnovano sumnja ili utvrdi da je u bilo kojoj fazi proizvodnje i prometa nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane za životinje (član 34. stav 1);
- 12) ne postupi u skladu sa članom 34. stav 2. ovog zakona;
- 13) na efikasan i precizan način ne informiše vlasnike ili držaoce životinja o razlogu povlačenja hrane za životinje i ako ne zahteva povraćaj hrane za životinje koja im je već isporučena, ako je to neophodno (član 34. stav 3);
- 14) odmah ne pokrene postupak za povlačenje hrane za životinje iz prometa na malo i distribucije hrane za životinje na osnovu informacije o povredi propisanih uslova za bezbednost hrane za životinje (član 34. stav 4);
- 15) ne pruži informacije koje se odnose na sledljivost hrane za životinje i ne saraduje u aktivnostima koje preduzimaju subjekti u proizvodnji i prometu, kao i Ministarstvo (član 34. stav 5);
- 16) osnovano sumnja ili utvrdi da hrana za životinje koju je stavio u promet može biti štetna za zdravlje životinja, a o tome kao i o preduzetim merama ne obavesti Ministarstvo (član 34. stav 6);

17) sprečava bilo koje lice da saraduje sa Ministarstvom (član 34. stav 7);

18) (*brisana*)

19) ne postupi u skladu sa članom 63. ovog zakona;

20) hrana koja nosi oznaku tradicionalnog naziva, imena porekla, geografskog porekla i naziv "proizvod starog zanata", kao i druge nacionalne šeme kvaliteta pored opštih zahteva za deklarisanje i označavanje ne sadrži i dodatne podatke iz člana 64. ovog zakona (član 65. stav 1);

21) prilikom uzimanja uzoraka hrane ili hrane za životinje ne stavi besplatno na raspolaganje potrebne količine uzoraka radi laboratorijskog ispitivanja, nadležnom inspektoru (član 70. stav 1).

XVI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za usklađivanje pravnog lica, preduzetnika, odnosno fizičkog lica upisanog u Centralni registar sa odredbama ovog zakona

Član 85

Pravno lice i preduzetnik koji se bave proizvodnjom i prometom hrane i hrane za životinje dužni su da svoje poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Fizičko lice koje se bavi proizvodnjom hrane i hrane za životinje, a koja je namenjena prometu dužno je da se uskladi sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Subjekt u poslovanju hranom i hranom za životinje iz člana 15. stav 7. ovog zakona dužan je da najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona podnese prijavu za upis u Centralni registar.

Povezivanje podataka iz registara u Ministarstvu

Član 86

Pravno lice i preduzetnik upisani u odgovarajući registar u skladu sa posebnim propisom danom stupanja na snagu ovog zakona postaju upisani u Centralni registar.

Fizičko lice upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava shodno odredbama Uredbe o registru poljoprivrednih gazdinstava ("Službeni glasnik RS", br. 119/08, 21/09 i 36/09) danom stupanja na snagu ovog zakona postaje upisano u Centralni registar.

Nastavljanje obavljanja poslova laboratorijskog ispitivanja

Član 87

Pravno lice za koje je na osnovu posebnih propisa utvrđeno da ispunjava uslove za obavljanje poslova laboratorijskog ispitivanja u oblasti bezbednosti hrane i koje je bilo ovlašćeno za

obavljanje tih poslova u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, obavljace te poslove do raspisivanja konkursa za obavljanje poslova laboratorijskog ispitivanja i programa monitoringa u skladu sa ovim zakonom.

Primena podzakonskih propisa

Član 88

Podzakonski propisi koji se donose na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona doneće se u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivaće se propisi doneti na osnovu Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", broj 53/91 i "Službeni list SRJ", br. 24/94 - dr. zakon, 28/96 - dr. zakon i 37/02 i "Službeni glasnik RS", br. 101/05 - dr. zakon i 79/05 - dr. zakon), Zakona o zdravstvenom nadzoru nad životnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe ("Službeni glasnik SRS", br. 48/77 - prečišćen tekst, 24/85 - dr. zakon i 29/88 i "Službeni glasnik RS", br. 44/91 - dr. zakon, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon i 101/05 - dr. zakon) i Zakona o kontroli kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u spoljnotrgovinskom prometu ("Službeni list SRJ", br. 12/95, 28/96 - dr. zakon, 59/98 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05 - dr. zakon), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Prestanak važenja ranijih zakona

Član 89

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe:

- 1) Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", broj 53/91 i "Službeni list SRJ", br. 24/94 - dr. zakon, 28/96 - dr. zakon i 37/02 i "Službeni glasnik RS", br. 101/2005 - dr. zakon i 79/2005 - dr. zakon) u delu koji se odnosi na životne namirnice;
- 2) Zakona o zdravstvenom nadzoru nad životnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe ("Službeni glasnik SRS", br. 48/77 - prečišćen tekst, 24/85 - dr. zakon i 29/88 i "Službeni glasnik RS", br. 44/91 - dr. zakon, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon i 101/05 - dr. zakon), u delu koji se odnosi na životne namirnice;
- 3) Zakona o kontroli kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u spoljnotrgovinskom prometu ("Službeni list SRJ", br. 12/95, 28/96 - dr. zakon, 59/98 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05 - dr. zakon).

Stupanje na snagu zakona

Član 90

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", s tim što se odredbe zakona koje se odnose na uvođenje HACCP, na sistem brzog obaveštavanja i uzbunjivanja, hitne mere i upravljanje kriznim situacijama, kao i na monitoring primenjuju od 1. januara 2009. godine.

***Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama
Zakona o bezbednosti hrane***

("Sl. glasnik RS", br. 17/2019)

Član 40

Pravno lice i preduzetnik koji se bave proizvodnjom i prometom hrane i hrane za životinje dužni su da svoje poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 41

Direkcija za nacionalne referentne laboratorije osnovana Zakonom o bezbednosti hrane ("Službeni glasnik RS", broj 41/09) nastavlja sa radom u skladu sa delokrugom utvrđenim ovim zakonom.

Laboratorije kojima je na osnovu Zakona o bezbednosti hrane ("Službeni glasnik RS", broj 41/09) putem konkursa ustupljeno obavljanje poslova od javnog interesa nastavljaju da obavljaju te poslove do isteka perioda na koji su im poslovi ustupljeni.

Član 42

Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona biće doneti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 43

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe:

- 1) odredba člana 29. Zakona o veterinarstvu ("Službeni glasnik RS", br. 91/05, 30/10 i 93/12);
- 2) odredba člana 8. Zakona o organskoj proizvodnji ("Službeni glasnik RS", broj 30/10).

Član 44

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. aprila 2019. godine.